

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

13 januari 2010 / 9/2010

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

N.v.t.

Onderwerp

Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010

Programma / Programmanummer

Werk & Inkomen / 9230

Portefeuillehouder

P. Depla

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

5 januari 2010

Samenvatting

In onderhavig raadsvoorstel stellen we u voor het *Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010* vast te stellen. Het *Bestedingsplan* gaat uit van de huidige beleidskaders, waardoor al in 2010 financiële tekorten binnen het programma Werk & Inkomen ontstaan (totale omvang € 21,8 mln). Oorzaken voor de tekorten zijn - samengevat -:

1. Rijksbezuinigingen en wegvallen van a-structurele budgetten;
2. Economische crisis;
3. Beter gebruik van (minima)regelingen;
4. Wensen van uw raad.

Voor 2010 geldt dat we het grootste deel van het tekort kunnen dekken uit de reserve Inkomendeel en de OMBD Werkdeel. Ten aanzien van een deel van het tekort voor het Werkdeel presenteren we twee varianten waaruit u een keuze kunt maken:

- Variant 1 gaat uit van beleidsaanpassingen in het huidige re-integratiekader per 2010. De aanpassingen houden in dat we inzetten op 10 % extra uitstroom uit de ID en WIW en dat het volume van de participatiebanen stabiliseren. Financieel betekent dat het geprognosticeerde exploitatietekort van € 7,3 miljoen op het product Werk volledig gedekt kan worden uit de OMBD Werkdeel.
- Variant 2 gaat uit van het doorvoeren van het huidige beleidskader. Financieel betekent dat het geprognosticeerde exploitatietekort van € 9,2 miljoen gedekt kan worden uit de OMBD Werkdeel (€ 7,9 miljoen) en het restant ad € 1,3 miljoen gedekt kan worden uit de eenmalig door u beschikbaar gestelde middelen voor re-integratie en werkgelegenheid.

Nadat u een keuze heeft gemaakt zullen we deze financieel vertalen in een begrotingswijziging bij de voorjaarsnota. In het Bestedingsplan brengen we u verder op de hoogte van de financiële consequenties vanaf 2011 voor de terreinen Werk, Armoedebestrijding en Inkomen binnen het programma W&I. We geven de nieuwe coalitie enkele beleidsmaatregelen in overweging om vanaf 2011 de uitgaven in het programma W&I te beperken tot de inkomsten. Hiermee leveren we nu alvast een overdrachtdossier aan voor de coalitieonderhandelingen vanaf maart 2010.

Voorstel om te besluiten

- zie volgende pagina -

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Lucile Braam, 06-46195519, l.braam@nijmegen.nl

Vervolgvel

1

Voorstel om te besluiten

1. De bijgevoegde nota *Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010 met een doorkijk tot 2012*, waarin de financiële tekorten binnen het programma Werk & Inkomen worden vermeld, vast te stellen.
2. De verwachte inkomsten en uitgaven ten laste van het Inkomensdeel in 2010 tot en met 2012 als volgt bij te stellen:
 - a. de uitgaven aan uitkeringsverstrekkingen in 2010 tot en met 2012 te verhogen met respectievelijk € 20.210.893 in 2010, € 20.503.605 in 2011 en € 26.514.412 in 2012;
 - b. de inkomsten in 2010 tot en met 2012 te verhogen met respectievelijk € 11.864.891 in 2010, € 20.959.335 in 2011 en € 27.122.255 in 2012;
 - c. in 2010 € 8.346.002 te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel Wwb en toe te voegen aan programma Werk & Inkomen in verband met het saldo van verhoging van de uitkeringsverstrekking en van de inkomsten;
 - d. in 2011 en 2012 respectievelijk € 455.730 en € 607.844 toe te voegen aan de reserve Inkomensdeel Wwb en te onttrekken aan het programma Werk & Inkomen in verband met het saldo van verhoging van de uitkeringsverstrekking en van de inkomsten.
3. In 2010 aanvullend op eerdere besluitvorming tot € 100.000 aan de reserve Inkomensdeel Wwb te onttrekken en toe te voegen aan programma Werk & Inkomen voor de instroombeperking Wwb.
4. In 2010 € 80.000 te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel Wwb en toe te voegen aan het programma Werk & Inkomen voor het steunpunt Re-integratie.
5. De rijksbezuiniging op het gemeentefonds voor 2010 ter hoogte van € 748.000 als gevolg van de ketensamenwerking eenmalig te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel en toe te voegen aan programma Werk & Inkomen.
6. In verband met de actualisering van de baten en lasten op het programma Werk & Inkomen worden de verwachte baten en lasten in 2010 tot en met 2012 naar beneden bijgesteld met respectievelijk € 1.390.132, € 409.096, € 421.369.
7. Onder voorbehoud van vaststelling Begrotingswijziging Wwb 2009: Het geprognosticeerde tekort op het product Armoedebestrijding ad € 2.100.268 in 2010 te onttrekken aan de eenmalig toegevoegde middelen ad € 9.000.000 voor re-integratie en werkgelegenheid in programma Werk & Inkomen.
Een keuze te maken voor variant 1 (beleid wijzigen) of variant 2 (beleid handhaven). De gekozen variant zal bij de voorjaarsnota financieel vertaald worden in de begroting:
8. Variant 1 (beleid handhaven):
Het huidige beleidskader hand te haven. Het geprognosticeerde tekort op het product Werk ad € 1.300.000 in 2010 te onttrekken aan de eenmalig toegevoegde middelen ad € 9.000.000 voor re-integratie en werkgelegenheid in programma Werk & Inkomen.
9. Variant 2 (beleid wijzigen):
Om het tekort in 2010 van € 9.200.000 op product Werk te beperken tot € 7.300.000 worden twee maatregelen genomen:
 - a. het aantal participatiebanen stabiliseren op het aantal banen ultimo 2009 (circa 180 banen);
 - b. de doorstroom uit WIW en ID bevorderen met 10 % extra doorstroom per jaar.De bijgevoegde begrotingswijziging (BW-00917) vast te stellen.

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In onderhavig raadsvoorstel stellen we u voor het *Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010* vast te stellen. Het bestedingsplan gaat uit van de huidige beleidskaders, waardoor al in 2010 financiële tekorten binnen het programma Werk & Inkomen ontstaan. In het bestedingsplan geven we alternatieve dekking aan voor deze tekorten. Daarnaast brengen we u op de hoogte van de financiële consequenties vanaf 2011 voor de terreinen re-integratie en participatie, schuldhelpverlening en minimabeleid en de ontwikkeling van het inkomensdeel. Hiermee leveren we in zekere zin nu al een overdrachtdossier waar gebruik van gemaakt kan worden bij de coalitieonderhandelingen vanaf maart 2010.

In de bijgevoegde nota analyseren we de financiële gevolgen van het laten doorlopen van de huidige beleidsuitgangspunten. Er ontstaan in 2010 binnen het programma Werk & Inkomen drie hoofdproblemen:

1. De **financiële druk op het Werkdeel** blijft in 2010 onverminderd hoog. Oorzaken zijn rijksbezuinigingen en een hoog uitgavenpatroon. In 2010 bedraagt het tekort €9,2 miljoen;
2. De **financiële druk op het minimabeleid** is hoog als gevolg van het wegvallen van eenmalige rijksmiddelen en een verhoogd beroep op deze regelingen mede als gevolg van de economische crisis. Voor minimabeleid is er in 2010 een tekort van €2,1 miljoen;
3. Ook de **financiële druk op het Inkomensdeel** is groeiend. Oorzaken zijn de gevolgen van de economische crisis, aangekondigde rijksbezuinigingen en het huidige onttrekkingenniveau. De ontwikkelingen ten aanzien van de reserve Inkomensdeel als risicobuffer baren ons zorgen, ultimo 2010 prognosticeren we de reserve op €2,4 miljoen. Dat is €5,3 miljoen onder de door u vastgestelde risiconorm van 10 % van het jaarbudget.

De oorzaken van de tekorten zijn:

1. Rijksbezuinigingen
Bezuinigingen op de omvang van het werkdeel, bezuinigingstaakstelling ivm efficiencyverbeteringen als gevolg van de ketensamenwerking en wegvallen van (a-structurele) budgetten voor minimabeleid;
2. Economische crisis
Meer mensen moeten beroep doen op bijstand en minimaregelingen. De gemiddelde uitkeringslast gaat omhoog doordat minder mensen parttime inkomsten hebben;
3. Beter gebruik van regelingen
We bereiken meer mensen voor de minimaregelingen, we slagen steeds meer in ons doel niet-gebruik van (minima)regelingen tegen te gaan;
4. Wensen van de raad
In de afgelopen periode heeft u via moties uw wensen ten aanzien van het minimabeleid kenbaar gemaakt: motie Beter laat dan nooit en de motie over het Decemberfonds 2009. Verder speelt ten aanzien van het Werkdeel mee dat definitieve besluiten niet zijn genomen.

De tekorten op de diverse beleidsterreinen van het programma Werk & Inkomen kunnen in 2010 worden gedekt door in te teren op de reserve Inkomensdeel Wwb, de OMBD Werkdeel Wwb en de eenmalig toegevoegde middelen voor re-integratie en werkgelegenheid. In tabel 1 op de volgende pagina geven we u een overzicht van de omvang van het probleem in 2010, de oplossing voor 2010, de tekorten vanaf 2011 tot en met 2012 en tot slot de bezuinigings-scenario's. De ontwikkelingen van de reserve Inkomensdeel, de OMBD Werkdeel en de eenmalig toegevoegde middelen voor re-integratie en werkgelegenheid geven we in de financiële paragraaf.

Tabel 1 Taakstellingen programma Werk & Inkomen als gevolg van rijksbezuinigingen (exclusief de mogelijke bezuinigingen vanuit de 20 rijkscommissies), op basis van ongewijzigd beleid

Terrein	2010 staand beleid	Oplossing 2010	2010 incl. oplos- sing	2011 staand beleid	2012 staand beleid	Bezuinigingsscenario's
Re-integratie en participatie	- €9,2	1. Geen beleidswijzigingen 2. Uitname van €7,9 mln uit OMBD 3. Uitname van €1,3 mln uit €9,0 mln <u>Zie opmerking onder de tabel</u>	€0,0	- €12,6	- €13,5	Heroverweging bestedingen Werkdeel: 1. Re-integratie; 2. Participatie; 3. Re-integratie & participatie.
Schuld- hulpver- lening	€0,0	Tekort door inzet crisisgelden rijk gereduceerd tot nihil.	€0,0	- €0,3	- €1,1	Heroverweging bestedingen schuldhulpverlening (niet nader uitgewerkt)
Minimabeleid	- €2,1	Uitname van €2,1 mln uit €9,0 mln	€0,0	- €2,6	- €2,9	Heroverwegingen bestedingen minimabeleid: 1. Inkomensondersteuning; 2. Maatschappelijke participatie; 3. Efficiency.
Inkomensdeel	-€10,5	Tekort ontstaat voornamelijk door onttrekking voor re-integratie en werkgelegenheid. Tekort kan gedekt worden uit de reserve Inkomensdeel. ¹	€0,0	- €1,2	- €1,1	Heroverwegingen onttrekkingen Inkomensdeel 1. Technische onttrekkingen; 2. Beleidsmatige onttrekkingen.
Totaal	-€21,8		€0,0	- €16,7	- €18,6	

¹ Bij de jaarrekening zal hoogstwaarschijnlijk nog een correctie op de eindstand 2009 van de reserve Inkomensdeel plaats vinden, vanwege een onttrekking ad €464.000 aan de reserve als gevolg van de bezuinigingstaakstelling ivm ketensamenwerking en invoering digitaal klantdossier. Deze onttrekking heeft niet meer in 2009 kunnen plaatsvinden, waardoor we dit bij de jaarrekening moeten corrigeren.

Vervolgvel

4

Ten aanzien van het terrein re-integratie en participatie geldt dat we twee varianten presenteren voor 2010:

- De eerste variant staat in tabel 1 en komt erop neer dat we het huidige beleidskader in volle omvang handhaven, we voeren geen beleidswijzigingen door.
 - In de tweede variant worden wel beleidswijzigingen doorgevoerd, en wel de volgende twee:
 1. het aantal participatiebanen wordt gestabiliseerd op het aantal banen ultimo 2009 (we zijn uitgegaan van 180 banen);
 2. de doorstroom uit de Wiw en ID wordt bevorderd (we gaan uit van 10 % extra uitstroom).
- De tweede variant staat in tabel 2.

Financieel gezien betekent de tweede variant een tekort van € 7,3 miljoen (ten opzichte van € 9,2 miljoen bij de eerste variant). Dit tekort kan volledig gedekt worden uit de OMBD Werkdeel. Bijkomend voordeel is dat als u nu kiest voor de bijstelling van het beleid, dit ruimte schept voor 2011 en verdere jaren. Dan behoort het realiseren van een sluitende begroting in 2011 tot de mogelijkheden. Als de huidige beleidskaders worden gehandhaafd in 2010, wordt een sluitende begroting hoogstwaarschijnlijk pas in 2012 gerealiseerd. Dit blijkt uit het tweede deel van de bijgevoegde nota, waarin we bestedingsscenario's schetsen.

Tabel 2a Taakstellingen programma Werk & Inkomen als gevolg van rijksbezuinigingen (exclusief de mogelijke bezuinigingen vanuit de 20 rijkscommissies), op basis van gewijzigd beleid (bevrozen P-banen + 10% extra doorstroom Wiw en I-D)

Terrein	2010	Oplossing 2010	2010 incl. oplossing	2011 gewijzigd beleid	2012 gewijzigd beleid	Bezuinigings- scenario's
Re-integratie en participatie	- € 7,3	1. Stabiliseren P-banen 2. 10% extra doorstroom Wiw en ID 3. Uitname van € 7,3 mln uit OMBD	€ 0,0	- € 7,7	- € 8,5	Idem als tabel 1
Schuld- hulpver- lening	€ 0,0	Tekort door inzet crisisgeldten rijk gereduceerd tot nihil.	€ 0,0	- € 0,3	- € 1,1	Idem als tabel 1
Mini- mabe- leid	- € 2,1	Uitname van € 2,1 mln uit € 9,0 mln	€ 0,0	- € 2,6	- € 2,9	Idem als tabel 1

Terrein	2010	Oplossing 2010	2010 incl. oplossing	2011 gewijzigd beleid	2012 gewijzigd beleid	Bezuinigings- scenario's
Inkomens- deel	-€ 10,5	Tekort ontstaat voornamelijk door onttrekking voor re-integratie en werkgelegenheid. Tekort kan gedekt worden uit de reserve Inkomensdeel. ²	€ 0,0	- € 1,2	- € 1,1	Idem als tabel 1
Totaal	-€ 19,9		€ 0,0	- € 11,8	- € 13,6	

1.1 Wettelijk- of beleidskader

Het wettelijk kader is de Wet werk en bijstand (en aanverwante wet- en regelgeving).

1.2 Relatie met programma

Het bestedingsplan Wet werk en bijstand behoort tot het programma Werk & Inkomen.

2 Doelstelling

Met dit voorstel waarborgen we dat de huidige beleidskaders en afspraken met derden binnen het programma Werk & Inkomen voor 2010 doorgang krijgen. Tevens maken we inzichtelijk welke financiële consequenties kleven aan het vasthouden van de huidige beleidslijnen en bieden we u inzicht in een aantal scenario's die bij de coalitieonderhandelingen betrokken kunnen worden.

3 Argumenten

In onderhavig voorstel constateren we (opnieuw) financieel nadelige gevolgen aan het vasthouden van de bestaande beleidskaders in het programma Werk & Inkomen. Desondanks blijven we uitgaan van deze bestaande kaders, omdat we als college sinds eind november slechts een beperkte opdracht hebben. We doen en nemen slechts voorstellen en besluiten die noodzakelijk zijn voor het stadsbelang en niet op de lijst met controversiële onderwerpen staan.

Beslispunt 1: financiële tekorten binnen programma Werk & Inkomen

In de bijgevoegde nota *Bestedingsplan Wwb 2010 met een doorkijk naar 2012* hebben we twee thema's nader uitgewerkt, te weten (1) de probleemanalyse voor het komende jaar 2010 en (2) de mogelijkheden voor de nieuwe coalitie de financiële tekorten vanaf 2011 te keren.

Beslispunt 2: verwachte inkomsten en uitgaven Inkomensdeel bijstellen

De begroting 2010 en volgende jaren dient voor het product Inkomen binnen het programma Werk & Inkomen geactualiseerd te worden. De wijzigingen in inkomsten en uitgaven komen

² Bij de jaarrekening zal hoogstwaarschijnlijk nog een correctie op de eindstand 2009 van de reserve Inkomensdeel plaats vinden, vanwege een onttrekking ad € 464.000 aan de reserve als gevolg van de bezuinigingstaakstelling ivm ketensamenwerking en invoering digitaal klantdossier. Deze onttrekking heeft niet meer in 2009 kunnen plaatsvinden, waardoor we dit bij de jaarrekening moeten corrigeren.

voort uit de gevolgen van de economische crisis en de gewijzigde financieringssysteem voor de loaw, loaz en Bbz 2004. Een toelichting hierop staat in de paragraaf Financiën.

Beslispunt 3: onttrekking instroombeperking Wwb

Sinds 2007 verstrekken we aan de Belangenbehartiging WAO Nijmegen (hierna: BWN) de opdracht om te voorkomen dat arbeidsongeschikte mensen hun WAO- of WIA-uitkering (ten onrechte) verliezen en als gevolg hiervan instromen in de Wwb. De afspraak is gemaakt om per geslaagd dossier een vergoeding te verstrekken. Gezien de resultaten van de BWN is de vermoedelijke omvang van de opdracht circa € 100.000 in 2010. De omvang is bepaald op basis van de resultaten over 2009.

Beslispunt 4: onttrekking steunpunt Re-integratie

In het coalitieakkoord 2006 - 2010 zijn extra middelen vrijgemaakt voor de realisering van het steunpunt Re-integratie. Het werklozencentrum Unitas voert dit uit. De extra middelen waren tot en met 2009 beschikbaar (€ 80.000 per jaar). We stellen nu voor in 2010 € 80.000 te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel. Aangezien er binnen het programma Werk & Inkomen geen structurele middelen zijn voor het steunpunt Re-integratie, gaan we er van uit dat de middelen worden ingezet voor de afbouw van deze activiteiten. In een separaat voorstel zullen we (na maart 2010) inhoudelijk verslag en voorstellen hiervoor doen.

Beslispunt 5: rijksbezuiniging ivm ketensamenwerking

Dit betreft een korting op het gemeentefonds in verband met efficiencyverbeteringen door ketensamenwerking. Deze structurele bezuiniging is doorgeboekt naar programma Werk & Inkomen. Er zijn vooralsnog geen structurele mogelijkheden om de taakstellende bezuiniging op te vangen. In 2010 wordt gezocht naar een andere invulling. Eén en ander hoogstwaarschijnlijk in samenhang met andere rijksbezuinigingen.

De omvang van de onttrekking voor 2010 is € 0,7 miljoen. Deze taakstellende bezuiniging was ook al voor 2009 opgelegd, toen voor een bedrag ad € 0,4 miljoen. Bij de jaarrekening 2009 zullen we de eindstand van de reserve Inkomensdeel nog moeten corrigeren met dat bedrag van die taakstellende bezuiniging.

Beslispunt 6: verwachte inkomsten en uitgaven Werkdeel bijstellen

Als gevolg van de actualisering van de begroting kunnen de baten en lasten van het programma Werk & Inkomen naar beneden bijgesteld worden. De actualisering vindt ongeacht de aanpassing van het beleidskader plaats en hangt samen met de actualisering van aantallen (zoals aantal ID- en Wiw- en werkervaringsbanen).

Beslispunt 7: tekort minimabeleid 2010 onttrekken aan product Werk

In het *Bestedingsplan Minimabeleid 2010* gaan we ervanuit dat u kiest voor het handhaven van de huidige beleidslijn. Dit betekent dat we uit komen op een tekort van € 2,1 miljoen ultimo 2010. Gezien de ontwikkeling van de reserve Inkomensdeel willen we deze lasten niet daarop laten drukken.

De reserve Inkomensdeel ligt beduidend onder de afgesproken risiconom van 10 % (= € 8,0 miljoen). Per ultimo 2010 zal de reserve € 2,4 miljoen bedragen (prognose). Het is dan ook niet verantwoord om het tekort dat ontstaat bij het minimabeleid uit deze reserve te dekken.

Ons voorstel is de €2,1 miljoen te dekken uit de door u beschikbaar gestelde middelen ad €9,0 voor re-integratie en werkgelegenheid. Dit beslispoint is onder voorbehoud van uw besluitvorming op de begrotingswijziging Wwb 2009 op 16 december 2009. Bij die begrotingswijziging neemt u een besluit over de toevoeging aan programma Werk & Inkomen van de eenmalige middelen voor re-integratie en werkgelegenheid. Zie paragraaf Financiën voor de ontwikkeling van deze extra toegevoegde middelen.

Kiezen: variant 1 (staand beleid handhaven) en variant 2 (beleid wijzigen) -product Werk- : Voor het terrein Re-integratie en participatie stellen we u voor een keuze te maken uit twee varianten. De door u gemaakte keuze zullen we bij de voorjaarsnota financieel vertalen.

Beslispoint 8: variant 1 staand beleid handhaven

Indien u ervoor kiest het bestaande beleidskader te handhaven, zal een deel van de geprognosticeerde uitgaven, namelijk ad €1,3 miljoen niet uit de OMBD Werkdeel gedekt worden. Het verwachte tekort bedraagt €9,2 miljoen, de verwachte stand van de OMBD is slechts €7,9 miljoen. Het restant kan gedekt worden uit de door u beschikbaar gestelde middelen ad €9,0 voor re-integratie en werkgelegenheid (onder voorbehoud van besluitvorming op de begrotingswijziging Wwb 2009 op 16 december 2009).

Beslispoint 9: variant 2 beleid wijzigen

Om de uitgaven ten laste van het werkdeel vanaf 2010 te beperken en het tekort terug te brengen tot €7,3 miljoen stellen we u variant 2 voor. Deze bestaat uit twee beleidsmaatregelen:

- een extra uitstroom uit de ID en WIW van 10 % én
- de stabilisering van het aantal participatiebanen op de eindstand 2009 (we houden rekening met een aantal van 180 banen).

Daardoor komen de uitgaven ten laste van het werkdeel in 2010 op €36,3 (in plaats van €38,2), waardoor we de uitgaven aan re-integratie en participatie volledig kunnen dekken uit de OMBD Werkdeel. Hierdoor ontstaan er geen extra tekorten binnen het programma Werk & Inkomen, en creëren we voor de nieuwe coalitie meer ruimte om de richting ten aanzien van het re-integratie- en participatiebeleid vast te stellen.

Deze ruimte blijkt ook uit het tweede deel van de bijgevoegde nota *Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010*, waarin we scenario's weergeven om te komen tot een sluitende begroting in het product Werk. Als uitgangspunt hebben we de huidige beleidskaders genomen, uitgaande van dat kader realiseren we pas eind 2012 een sluitende begroting. Indien u nu kiest voor een beperkte aanpassing in 2010, kan een sluitende begroting vanaf 2011 worden gerealiseerd in de scenario's Re-integratie, Participatie of Re-integratie en Participatie.

Beslispoint 10: vaststellen begrotingswijziging

Zie paragraaf Financiën voor een toelichting op de begrotingswijziging. In de begrotingswijziging zijn de beslispointen 8 en 9 niet verwerkt. Nadat u een keuze heeft gemaakt, zullen we deze bij de voorjaarsnota financieel vertalen in een begrotingswijziging.

Vervolgvel

8

4 Risico's

1. De reserve Inkomensdeel Wwb daalt.

De risicovoorziening hoort over 2010 €8,0 miljoen te zijn, na de actualisatie van de begroting bedraagt de reserve Inkomensdeel ultimo 2010 €2,4 miljoen. De risicovoorziening is ingesteld om fluctuaties op te vangen. Hierdoor zijn we nu in staat om de sterke verhoging van uitkeringslasten op te vangen. We maken ons echter zorgen over de omvang van de onttrekkingen op basis bestaand beleid aan de reserve nu en in de nabije toekomst. In de bijgaande nota hebben we dan ook in het laatste hoofdstuk opgesomd welke onttrekkingen mogelijk kunnen vervallen.

2. Risico's als gevolg van aannames.

Prognoses voor de ontwikkeling van het bijstandsvolume en de budgetten van het Wwb-inkomensdeel zijn gebaseerd op aannames, waarin nog veel onzekerheden zitten. In de prognose zijn onder andere aannames gedaan over:

- a) de landelijke stijging van het bijstandsvolume;
- b) het macrobudget van het Wwb-inkomensdeel;
- c) de hoogte van de gemiddelde jaaruitkering per bijstandsgerechtigde.

Als de realisatie landelijk en/of lokaal anders uitvalt dan nu geprognosticeerd kan dit een positief of negatief risico vormen. Gezien de grote bedragen in het Wwb-inkomensdeel kan een klein verschil al grote financiële gevolgen hebben. Per onderdeel benoemen wij hieronder de belangrijkste risico's uit de prognose.

a. Nijmeegse klantenontwikkeling ten opzichte van de landelijke ontwikkeling

De prognose gaat er vanuit dat het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen stijgt in lijn met de landelijke, verwachte stijging. Als Nijmegen sneller en meer stijgt dan het landelijke volume, is er minder beschikbaar vanuit het Wwb-inkomensdeel voor de inzet ten behoeve van andere beleidsonderdelen in het programma Werk en Inkomen (minima, schuldhulpverlening, handhaving en re-integratie). Daardoor kunnen de te behalen resultaten op dit gebied verder onder druk komen te staan. Valt de stijging lager uit dan landelijk het geval is, dan heeft dit een positief gevolg op het Wwb-inkomensdeel.

b. Aannames over de stijging van de klantontwikkelingen en stijging en omvang van de de macrobudgetten

De overschotten zijn gebaseerd op de aanname dat Nijmegen stijgt in de lijn van de landelijke stijging volgens de najaarscirculaire én dat het macrobudget voor Wwb-inkomensdeel en het Nijmeegse aandeel in dit budget die ontwikkeling van het bijstandsvolume volgen. Macrobudget kan worden bijgesteld als gevolg van de conjunctuur, mits het bijstandsvolume afwijkt van de vastgestelde bandbreedte. Op dit moment kennen wij alleen het voorlopige Inkomensdeel voor 2010. Het definitieve budget voor 2010 en de budgetten voor 2011 tot en met 2012 kunnen anders zijn dan in onze prognose.

c. Gemiddelde uitkering

De hoogte van de gemiddelde uitkering hangt onder andere af van de verdeling over de verschillende huishoudtypes: een gezin ontvangt een hogere uitkering dan een alleenstaande. Ook het aantal bijstandsgerechtigden met inkomsten uit parttime werk en de hoogte van de terugontvangsten op vorderingen bepalen mede de hoogte. Gebleken is

dat de gemiddelde jaaruitkering fluctueert. Wij zijn in onze prognose uitgegaan van het gemiddelde uitkeringsniveau in 2009 (inclusief indexering 2010 0,3 %). Een klein verschil in de gemiddelde uitkering kan al grote gevolgen hebben voor de totale uitgaven aan uitkeringen en dus voor de financiële ruimte die het Wwb-inkomensdeel ons de komende jaren geeft.

d. Ontwikkeling en stand reserve I-deel

In de prognose worden overschotten op het Wwb-inkomensdeel verwacht in de jaren 2010 en 2011 en 2012. Deze overschotten zijn echter niet toereikend om de reserve op de gewenste stand (10% risicovoorziening) te houden. Op basis van de prognoses in dit voorstel blijft de stand van de reserve ongeveer € 5,3 mln achter ten opzichte van de gewenste risicobuffer. Hiermee is er geen ruimte meer om extra middelen in te zetten voor re-integratie, handhaving, minimabeleid en schuldhulpverlening.

3. De OMBD Werkdeel bereikt bij ongewijzigd beleid ultimo 2010 de nulstand.
In het geval de uitgaven ten laste van het Werkdeel in verhouding waren tot het budget, was de dalende OMBD geen groot risico. Echter, de uitgaven zijn hoger dan het budget. Kenmerk van een groot deel van de uitgaven is dat deze bestaan uit langlopende verplichtingen (gesubsidieerde arbeid voor onbepaalde tijd). Uitgavenpatroon is niet eenvoudig en op korte termijn te keren.
4. Risico op proces.
De afgelopen jaren is op verschillende wijze aandacht besteed aan de financiële risico's binnen het programma Werk & Inkomen.
Reeds in de jaarrekening 2007 en het Bestedingsplan Wwb 2008 is aangekondigd dat aan het Inkomensdeel, gezien de aannames en de taakstelling tot daling van het bijstandsvolume, forse financiële risico's kleven. Ook de rijksbezuiniging op het Werkdeel, die in 2010 tot een financieel tekort zou leiden, is in deze stukken aangekondigd. In onder andere de perspectiefnota 2009, de jaarrekening 2008 en het Bestedingsplan 2009 is - naast de bovengenoemde ontwikkelingen - melding gemaakt van de gevolgen van de economische crisis op het programma Werk & Inkomen. De stijging van de bijstand en de mogelijke tekorten op het terrein van armoedebestrijding zijn toen aangekondigd alsook de bezuinigingen op het Werkdeel, geschetst in een meerjarig - ongunstig - beeld. Gedurende 2009 zijn de financiële risico's ook vermeld bij de besluitvorming over diverse voorstellen over armoedebestrijding (schuldhulpverlening en minimabeleid) en diverse voorstellen over bestedingsscenario's Werkdeel. Tenslotte zijn in de begroting 2010 de financiële risico's tastbaar geworden op alle onderdelen: inkomen, werk en armoedebestrijding. De komende jaren staan in het teken van forse ombuigingen binnen het programma Werk & Inkomen, teneinde de gemelde financiële tekorten weg te werken.

5 Financiën

Beslispunt 1: financiële tekorten binnen programma Werk & Inkomen

Bij voortzetting van ongewijzigd beleid binnen het programma Werk & Inkomen ontstaan tekorten. Deze tekorten worden in het jaar 2010 opgevangen door de inzet van reserves. De tekorten per terrein zijn aangegeven in tabel 3. De tekorten bij gewijzigd beleid staan in tabel 3a.

Tabel 3 De tekorten binnen programma Werk & Inkomen van 2010 t/m 2012 bij ongewijzigd beleid

Terrein	2010 staand beleid	2010 incl. inzet reserves	2011 staand beleid	2012 staand beleid
Re-integratie en participatie (Werk)	- € 9,2	€ 0,0	- € 12,6	- € 13,5
Schuldhelpverlening (Armoedebestrijding)	€ 0,0	€ 0,0	- € 0,3	- € 1,1
Minimabeleid (Armoedebestrijding)	- € 2,1	€ 0,0	- € 2,6	- € 2,9
Inkomensdeel (Inkomen)	-€ 10,5	€ 0,0	- € 1,2	- € 1,1
Totaal	- € 21,8	€ 0,0	-€ 16,7	-€ 18,6

Tabel 3a De tekorten binnen programma Werk & Inkomen van 2010 t/m 2012 bij gewijzigd beleid

Terrein	2010 staand beleid	2010 incl. inzet reserves	2011 staand beleid	2012 staand beleid
Re-integratie en participatie (Werk)	- € 7,3	€ 0,0	- € 7,7	- € 8,5
Schuldhelpverlening (Armoedebestrijding)	€ 0,0	€ 0,0	- € 0,3	- € 1,1
Minimabeleid (Armoedebestrijding)	- € 2,1	€ 0,0	- € 2,6	- € 2,9
Inkomensdeel (Inkomen)	-€ 10,5	€ 0,0	- € 1,2	- € 1,1
Totaal	- € 19,9	€ 0,0	-€ 11,8	-€ 13,6

Beslispunten 2 t/m 5: onttrekkingen aan Inkomensdeel, incl. gevolgen reserve Inkomensdeel

De verwachte baten en lasten voor wat betreft de uitkeringen Wwb, loaz, loaw en Bbz zijn geactualiseerd op basis van landelijke meerjarige prognoses. Onttrekkingen met als basis het huidig beleid³ zorgen er voor dat er op de reserve Inkomensdeel wordt ingeteerd. De onttrekkingen zijn aangegeven in tabel.

³ We zijn uitgegaan van voortzetting planexploitatie handhaving vanaf 2011 voor een jaarlijks bedrag van € 0,5 miljoen, instroombeperking Wwb voor een jaarlijks bedrag van € 0,2 miljoen, onttrekking langdurigheidstoelage voor een bedrag van € 0,3 miljoen, schuldhelpverlening voor € 0,5 miljoen (PPN 2009). Dit zijn alle beleidsmatige onttrekkingen.

Daarnaast zijn we bij de doorrekening uitgegaan van een jaarlijkse onttrekking bezuiniging ketensamenwerking van circa € 1,0 miljoen, € 0,2 miljoen voor het consolidatieverschil GBB en € 0,6 bezuiniging ivm daling uitkeringsbestand (PPN 2008 plus). Het gaat hier om de zogenoemde technische onttrekkingen.

Tabel 4 Onttrekkingen aan Inkomensdeel en ontwikkeling reserve Inkomensdeel over 2010 t/m 2012⁴

Wwb Inkomensdeel (in mln. euro)	Prognose		
	2010	2011	2012
Stand Reserve Wwb inkomensdeel 1/1	12,9	2,4	1,2
Stand Reserve Wwb inkomensdeel per 31/12	2,4	1,2	0,1
Budget Wwb inkomensdeel	79,9	88,3	94,4
Onvermijdelijke onttrekkingen (uitkeringslasten)	78,1	86,3	92,3
Technische onttrekkingen (incl. Ketensamenwerking)	0,9	1,2	1,2
Beleidsmatige onttrekkingen (incl. BWN en Unitas)	10,9	1,5	1,5
Totaal onttrekkingen	90,5	89,5	95,6
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	- 10,5	- 1,2	- 1,1

Beslispunt 6, 8 en 9: bestedingen Werkdeel, inclusief gevolgen op OMBD Werkdeel

De baten en lasten zijn aangegeven ten aanzien van het budget Werkdeel, op basis van variant 1 (staand beleid) en variant 2 (gewijzigd beleid, te weten een stabilisatie van het aantal Participatiebanen ultimo 2009 én de realisatie van 10 % extra uitstroom uit de ID en Wiw).

Tabel 5 Geprognosticeerde baten en lasten Werkdeel in 2010 t/m 2012 bij bestaand beleid en bij gewijzigd beleid

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2010		Prognose 2011		Prognose 2012	
	Staand	Gewijzigd	Staand	Gewijzigd	Staand	Gewijzigd
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	7,9	7,9	- 1,3	0,6	- 13,9	-7,7
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	- 1,3	0,6	- 13,9	- 7,7	- 27,5	- 16,2
Budget werkdeel	29,0	29,0	26,9	26,9	25,4	25,4
Bestedingen -/- inleenvergoedingen	38,2	36,3	39,4	35,1	39,0	33,9
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	- 9,2	-7,3	- 12,6	- 8,3	- 13,5	-8,5

Beslispunt 7: bestedingen €9,0 miljoen re-integratiegelden (bestedingsplan 2009)

Via de besluitvorming *Bestedingsplan 2009* heeft uw Raad €9,8 miljoen vanuit de reserve Inkomensdeel toegevoegd aan het Werkdeel, ten behoeve van extra activiteiten re-integratie en werkgelegenheid. Uit onderstaande tabel blijkt dat we in 2009 €0,8 miljoen ten laste hebben gebracht van deze middelen. Aan uw raad is middels voorstel *Begrotingswijziging Wwb 2009*, voorgesteld het restant, zijnde €9,0 miljoen over te hevelen naar 2010.

In de financiële bijsluiter ziet u het bedrag van €2,1 miljoen voor dekking tekort minimabeleid niet terug, omdat het een wijziging binnen het programma is.

⁴ Door afrondingen kunnen op- en aftellingen niet exact sluiten.

Tabel 6 Ontwikkeling van de eenmalig toegevoegde middelen aan product Werk in 2009 en 2010 bij bestaand beleid en bij gewijzigd beleid

Wwb Werkdeel, €9,8 miljoen (in mln. euro)	2009	2010 staand beleid	2010 gewijzigd beleid
Beschikbaar per 1/1	9,770	9,000	9,000
Motie Buitenstedse Wiw-ers	0,300	-	-
Bestandsanalyse Wwb, bestedingsplan 2009	0,000	0,050	0,050
Motie Decemberfonds 2009	0,470	-	-
Dekking sociale uitstroom 10% ID en Wiw	-	-	1,400
Dekking tekort Minimabeleid 2010	-	2,100	2,100
Doorvoeren participatiebanen 2010 naar 250	-	1,300	-
Re-integratie en Werkgelegenheid of toevoeging reserve Inkomensdeel	-	5,550	5,450

In de bijgevoegde nota geven we een stand van zaken weer met betrekking tot de tot nu toe gevoerde gesprekken met instellingen en organisaties waar ID-ers en Wiw-ers werken. Tot nu toe is zonder extra inzet van programmaged een extra uitstroom uit de ID en Wiw gerealiseerd. We verwachten echter dat, indien u ervoor kiest een extra uitstroom van 10 % in 2010 te realiseren, we dat niet zonder extra programmaged kunnen realiseren. Dit is dan ook de reden dat we in de kolom 'gewijzigd beleid' € 1,4 miljoen hebben opgenomen ten behoeve van de uitstroom van 10 % uit de ID en Wiw.

Beslispunt 10: begrotingswijziging

In de begrotingswijziging zijn de beslispunten over de varianten (beslispunt 8 en 9) niet verwerkt. De gekozen variant zal bij de voorjaarsnota financieel vertaald worden in een begrotingswijziging. De overige beslispunten met financiële gevolgen zijn verwerkt in de bijgevoegde begrotingswijziging of de financiële bijsluiters.

Samenvattend: effecten op de reserves

Tabel 7 Effecten op de reserve Inkomensdeel bij ongewijzigd beleid, OMBD Werkdeel, middelen re-integratie en werkgelegenheid bij gewijzigd beleid

Effecten op reserves (in mln. Euro)	2010	2011	2012
Inkomensdeel stand 1/1	12,9	2,4	1,2
Mutatie lopend jaar	-10,5	- 1,2	- 1,1
Inkomensdeel stand 31/12	2,4	1,2	0,1
Gewijzigd beleid: Werkdeel stand 1/1	7,9	0,6	- 7,7
Mutatie lopend jaar	- 7,3	- 8,3	- 8,5
Werkdeel stand 31/12	0,6	- 7,7	- 16,2
€9,8 product Werk stand 1/1	9,0	0,0	0,0
Mutatie lopend jaar	- 9,0		
Product Werk stand 31/12	0,0		

Technische financiële toelichting op de beslispunten

Aansluiting op saldo bestedingsvoorstel 2009

In dit voorstel muteren we de standen van de reserve Inkomensdeel ten opzichte van de stand die in het bestedingsplan Wwb 2009 aan u hebben voorgelegd. De inkomsten en uitkeringverstrekkingen volgens beslispunt 2 zijn echter alleen per saldo aan te sluiten op de mutaties van de reserve Inkomensdeel. De afzonderlijke mutaties van het beschikbare budget en de onttrekkingen zijn vanwege de gewijzigde financieringssystematiek door het rijk niet aan te sluiten.⁵ De aansluiting van het saldo blijkt uit onderstaand overzicht:

	Reserve 2010 volgens bestedingsplan 2009	Begrotingswijzigingen in 2009		Reserve 2010 volgens dit voorstel	Mutatie	Geboekte mutatie volgens de financiële bijsluiter
	I	II	III = I+II	IV	IV-III	
Totaal beschikbaar budget	66,5		66,5	79,9	13,4	11,9
Totaal onttrekkingen	58,7	9,0*	67,7	89,5	21,8	20,2
Saldo					8,3	8.3

* Onttrekking WWB werkdeel € 8.950.000 en analyse re-integratiepotentieel klantenbestand Wwb € 50.000.

Gewijzigde financieringssystematiek

De gewijzigde financieringssystematiek komt door de bundeling van uitkeringen. Met ingang van 1 januari 2010 worden de gemeentelijke middelen voor loaw, loaz en Bbz 2004 voor zover betrekking hebbend op algemene bijstand aan startende ondernemers gebundeld met het inkomensdeel Wwb. Het gecombineerde declaratie- en budgetstelsel voor deze uitkeringskosten wordt vervangen door een systeem van volledige budgetfinanciering. Via de reserve Wwb Inkomensdeel boeken we uitsluitend de middelen die we volgens het systeem van budgetfinanciering vergoed krijgen. Het declarabele deel houden we buiten de reserve.

Als gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek nemen zowel de rijksontvangsten als de onttrekkingen met betrekking tot de financiering van loaw, loaz en Bbz fors toe. Verder ontvangen gemeenten vanaf 2010 geen budget meer voor de aanvullende uitkeringen 65+. Uitvoering wordt bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) belegd.

Bijstelling van de reserve Inkomensdeel

Onze nieuwe prognoses leiden tot een forse bijstelling van de reserve inkomensdeel naar beneden. In het bestedingsplan 2009 gingen we nog uit van € 16,4 miljoen ultimo 2010. De bij-

⁵ Met ingang van 1 januari 2010 worden de gemeentelijke middelen voor de IOAW, de IOAZ, het Bbz 2004 voor zover betrekking hebbend op algemene bijstand aan startende ondernemers gebundeld met het inkomensdeel WWB. Het gecombineerde declaratie- en budgetstelsel voor deze uitkeringskosten wordt vervangen door een systeem van volledige budgetfinanciering. Via de reserve WWB I-deel boeken we uitsluitend de middelen die we volgens het systeem van budgetfinanciering vergoed krijgen. Het declarabele deel houden we buiten de reserve. Door de overgang naar een systeem van volledig budgetfinanciering is de mutatie van onze afzonderlijke reservestanden hoger dan de mutatie volgens de bijsluiter.

Vervolgvel

14

stelling van de reserve naar aanleiding van de bijgestelde prognoses over 2009 en de verdere bijstelling in onderhavig voorstel leiden tot een geprognosticeerde eindstand 2010 van € 2,4 miljoen. De neerwaartse bijstelling heeft te maken met de stijging van het aantal bijstandgerechtigden en met de hoogte van de gemiddelde jaaruitkering per bijstandsgerechtigde. In ons voorstel *Vaststellen begrotingswijziging 2009 en actualisering programma Werk & Inkomen* staat een uitgebreide toelichting op de negatieve ontwikkeling.

Actualisering van de lasten van het Werkdeel

Op basis van het huidige beleidskader en uitgangspunten uit de Nota *Bestedingsplan Wwb 2010* worden de uitgaven in de begroting van het product Werk naar beneden bijgesteld (in 2010 met € 1.390.132).

Daarnaast wordt in de begrotingswijziging voor jaarschijf 2012 een budgetneutrale wijziging van inkomsten en uitgaven doorgevoerd: in de betreffende jaarschijf zijn de dotaties en onttrekkingen nog geënt op het oude systeem van de Voorziening Wwb Werkdeel. Door middel van de mutaties in de begrotingswijziging worden de begrote inkomsten en uitgaven voor het Werkdeel via de nieuwe systematiek van de OMBD in de begroting opgenomen.

6 Communicatie

Na conforme besluit zullen wij op onderdelen andere (uitvoerings)afspraken maken met organisaties die mede gestalte geven aan de uitvoering van de Wet werk en bijstand. Gezien de huidige en toekomstige geraamde tekorten op het programma zullen we in de toekenningsbeschikkingen alvast melden dat de continuering van de verstrekking vanaf 2011 onder druk staat.

7 Uitvoering en evaluatie

De uitvoering wordt voortgezet op basis van de huidige beleidskaders. Bij conforme besluitvorming, zal voor het onderdeel re-integratie een aangepast beleidskader van kracht worden. Verdere besluiten en ontwikkelingen op het programma Werk & Inkomen zullen na maart 2010 worden genomen, afhankelijk van de nieuwe coalitie.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Secretaris,

mr. Th.C. de Graaf

P. Eringa

Bijlage(n): 1. Nota *Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010 met een doorkijk naar 2012*

Aanleveren begrotingswijziging

Steller L. Braam
 BW BW-00917 Best.plan V
 Soort wijziging Begrotingswijziging
 Soort besluit BESL-RAAD
 Besluitperiode 200912
 Omschrijving Best.plan WWB 2010

Let op, lees eerst de WERKINSTRUCTIE die op het intranet staat.

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	5.940.463,77	13.032.629,88	15.329.681,16	22.808.489,34
Totaal credit	0,00	5.940.463,77	13.032.629,88	15.329.681,16	22.808.489,34
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten- soort	wijk	functie	Deb / Cred	2010	2011	2012	2013	2014	Omschrijving
Soort mutatie						MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	
Document soort						WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	
60128	D	43038	D		D		-239.699,06	10.160,19	10.160,19		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60128	D	44006	D		D		-146.553,60	136.515,09	301.205,09		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60128	D	44006	D		D		796.119,00	796.119,00	796.119,00		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60129	D	44006	D		D		899.539,41	396.356,03	537.655,45		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60130	D	44006	D		D		-81.494,57	-189.836,78	-168.190,95		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60131	D	44006	D		D		18.982.982,07	19.354.291,88	25.037.462,77		2a Bijstellen uitkeringsverstrek
60128	D	84004	D		C		796.119,00	796.119,00	796.119,00		2b Bijstellen rijksinkomsten
60128	D	84004	D		C		-1.484.501,00	-1.464.742,10	-1.464.742,10		2b Bijstellen rijksinkomsten
60128	D	84004	D		C		527.693,42	0,00	0,00		2b Bijstellen rijksinkomsten
60129	D	84004	D		C		3.924.472,86	-1.648.612,00	-1.648.612,00		2b Bijstellen rijksinkomsten
60130	D	84004	D		C		320.673,54	-503.108,00	-503.108,00		2b Bijstellen rijksinkomsten
60131	D	84004	D		C		5.983.033,76	23.779.678,51	29.942.598,32		2b Bijstellen rijksinkomsten
60131	D	84004	D		C		1.797.399,42	0,00	0,00		2b Bijstellen rijksinkomsten
61005	F020	86004	D		C		8.346.002,25	0,00	0,00		2c Onttrekking reserve I-deel
0520	F020	86004	D		C		-8.346.002,25	0,00	0,00		2c Onttrekking reserve I-deel
0712	D	D	D		D		-8.346.002,25	0,00	0,00		2c Onttrekking reserve I-deel
61005	F020	46012	D		D		0,00	455.730,00	607.843,67		2d Toevoeging reserve I-deel
0520	F020	46012	D		D		0,00	-455.730,00	-607.843,67		2d Toevoeging reserve I-deel
0712	D	D	D		D		0,00	455.730,00	607.843,67		2d Toevoeging reserve I-deel
60131	D	43039	D		D		100.000,00	0,00	0,00		3 Onttrekking reserve tbv BWN
61005	F020	86004	D		C		100.000,00	0,00	0,00		3 Onttrekking reserve tbv BWN

Soort mutatie						MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	
0520	F020	86004	D		C		-100.000,00	0,00	0,00		3 Onttrekking reserve tbv BWN
0712	D	D	D		D		-100.000,00	0,00	0,00		3 Onttrekking reserve tbv BWN
60837	D	43039	D		D		80.000,00	0,00	0,00		4 Onttrekking reserve tbv Unitas
61002	F020	86004	D		C		80.000,00	0,00	0,00		4 Onttrekking reserve tbv Unitas
0520	F020	86004	D		C		-80.000,00	0,00	0,00		4 Onttrekking reserve tbv Unitas
0712	D	D	D		D		-80.000,00	0,00	0,00		4 Onttrekking reserve tbv Unitas
60089	D	40000	D		D		748.000,00	0,00	0,00		5 Onttrekking reserve ivm keten
61002	F020	86004	D		C		748.000,00	0,00	0,00		5 Onttrekking reserve ivm keten
0520	F020	86004	D		C		-748.000,00	0,00	0,00		5 Onttrekking reserve ivm keten
0712	D	D	D		D		-748.000,00	0,00	0,00		5 Onttrekking reserve ivm keten
61093	S2403	43039	D		D		-2.100.268,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	43039	D		D		646.811,70	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	44006	D		D		201.986,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	44007	D		D		-37.784,03	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	44015	D		D		515.232,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	44016	D		D		-919.809,67	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	D	43039	D		D		50.000,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
60132	S0140	44006	D		D		1.100.000,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61072	S1550	44006	D		D		177.085,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61072	S1585	44006	D		D		-73.875,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61072	S2734	44006	D		D		239.007,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61072	S1586	44006	D		D		181.615,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61072	S1587	44006	D		D		20.000,00	0,00	0,00		7 Dekking tekort armoedebestrij
61093	D	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	-8.007.500,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	-10.215.750,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	-15.276.750,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	46026	D		D		0,00	0,00	0,00	1.321.167,00	6 stabilisering en actualisering t
0600	V033	46026	D		D		0,00	0,00	0,00	-1.321.167,00	6 stabilisering en actualisering t
0712	D	D	D		D		0,00	0,00	0,00	1.321.167,00	6 stabilisering en actualisering t
61093	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	-82.385,16	6 stabilisering en actualisering t
61093	D	44025	D		D		0,00	0,00	0,00	-4.887.500,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	-7.533,33	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	44005	D		D		0,00	0,00	0,00	-800.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	44025	D		D		0,00	0,00	0,00	-1.500.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	44023	D		D		0,00	0,00	0,00	-6.415.750,00	6 stabilisering en actualisering t
61095	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	-38,27	6 stabilisering en actualisering t
61095	D	44006	D		D		0,00	0,00	0,00	-200.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	-4.922,06	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	44005	D		D		0,00	0,00	0,00	-11.485.417,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	43103	D		D		0,00	0,00	0,00	-51.166,78	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	44025	D		D		0,00	0,00	0,00	-3.687.500,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	44023	D		D		0,00	0,00	0,00	-1.000.000,00	6 stabilisering en actualisering t

Soort mutatie						MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	
61093	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	2.400.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	D	43039	D		D		-1.390.131,70	-409.095,85	-421.368,78	8.864.982,22	6 stabilisering en actualisering t
61096	D	43039	D		D		-4.238.516,53	-7.870.031,68	-10.289.384,28	13.426.373,72	6 stabilisering en actualisering t
61095	D	43039	D		D		0,00	0,00	0,00	1.500.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	S2410	83009	D		C		-50.160,28	-75.963,91	-95.146,32	55.573,68	6 stabilisering en actualisering t
61094	S2409	83009	D		C		-215.544,00	-65.544,00	-65.544,00	1.095.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61093	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	2.400.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61094	O006	84004	D		C		-1.174.587,70	-343.551,85	-355.824,78	7.769.982,22	6 stabilisering en actualisering t
61095	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	1.500.000,00	6 stabilisering en actualisering t
61096	O006	84004	D		C		-4.188.356,25	-7.794.067,77	-10.194.237,96	13.370.800,04	6 stabilisering en actualisering t
0705	O006	45008	D		D		-5.362.943,95	-8.137.619,62	-10.550.062,74	25.040.782,26	6 stabilisering en actualisering t
0712	D	D	D		D		5.362.943,95	8.137.619,62	10.550.062,74	-25.040.782,26	6 stabilisering en actualisering t
0712	D	D	D		D		-295.779,00	352.422,00	-1.081.821,00	25.418.179,00	6 stabilisering en actualisering t
0705	O006	85008	D		C		-295.779,00	352.422,00	-1.081.821,00	25.418.179,00	6 stabilisering en actualisering t
61093	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	2.812.817,55	6 stabilisering en actualisering t
61094	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	1.313.211,43	6 stabilisering en actualisering t
61095	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	146.595,18	6 stabilisering en actualisering t
61096	O006	84004	D		C		0,00	0,00	0,00	426.330,24	6 stabilisering en actualisering t
0705	O006	45008	D		D		0,00	0,00	0,00	4.698.954,40	6 stabilisering en actualisering t
0712	D	D	D		D		0,00	0,00	0,00	-4.698.954,40	6 stabilisering en actualisering t

Aanleveren begrotingswijziging

Steller L Braam
 BW BW-00917 Best.plan V
 Soort wijziging Begrotingswijziging
 Soort besluit BESL-RAAD
 Besluitperiode 200912
 Omschrijving Best.plan WWB 2010

Let op, lees eerst de WERKINSTRUCTIE die op het intranet staat.

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	4.238.516,53	7.870.031,68	10.289.384,28	10.289.384,27
Totaal credit	0,00	4.238.516,53	7.870.031,68	10.289.384,28	10.289.384,27
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten- soort	wijk	functie	Deb / Cred	2010	2011	2012	2013	2014	Omschrijving
Soort mutatie							MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	
Document soort							WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	
61096	D	43039	D		D		4.238.516,53	7.870.031,68	10.289.384,28	10.289.384,27	6 stabilisering en actualisering t
61096	S2410	83009	D		C		50.160,28	75.963,91	95.146,32	95.146,32	6 stabilisering en actualisering t
61096	O006	84004	D		C		4.188.356,25	7.794.067,77	10.194.237,96	10.194.237,95	6 stabilisering en actualisering t

Totaal effect wijziging	2009			2010			2011			2012		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	0	0	0	19.749	19.749	0	20.550	20.550	0	26.701	26.701	0

9230 Werk & Inkomen

	2009			2010			2011			2012		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Was	163.553	194.419	30.866	149.667	179.545	29.878	144.942	173.319	28.377	144.962	172.857	27.895
<i>Voorstel:</i>	0	0	0	19.749	19.749	0	20.550	20.550	0	26.701	26.701	0
2a Bijstellen uitkeringsverstrekking	0	0	0	0	20.211	20.211	0	20.504	20.504	0	26.514	26.514
2b Bijstellen rijksinkomsten	0	0	0	11.865	0	-11.865	20.959	0	-20.959	27.122	0	-27.122
2c Onttrekking reserve I-deel	0	0	0	8.346	0	-8.346	0	0	0	0	0	0
2d Toevoeging reserve I-deel	0	0	0	0	0	0	0	456	456	0	608	608
3 Onttrekking reserve tbv BWN	0	0	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0
4 Onttrekking reserve tbv Unitas	0	0	0	80	80	0	0	0	0	0	0	0
5 Onttrekking reserve ivm ketensamen	0	0	0	748	748	0	0	0	0	0	0	0
6 stabilisering en actualisering bud	0	0	0	-1.390	-1.390	0	-409	-409	0	-421	-421	0
7 Dekking tekort armoedebestrijding	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 9230 Werk & Inkomen	163.553	194.419	30.866	169.416	199.294	29.878	165.492	193.870	28.377	171.663	199.558	27.895

NOTA

**Bestedingsplan Wwb 2010 met een
doorkijk naar 2012**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Ontwikkelingen.....	3
1.2	Visie op re-integratie	6
1.3	Ambitie en landelijke trend bijstandsvolume.....	6
1.4	Leeswijzer.....	7
D I	Probleemanalyse	8
2	Probleemanalyse 2010	9
2.1	Re-integratie en participatie (product Werk).....	9
2.2	Minimabeleid en schuldhulpverlening (product Armoedebestrijding)	12
2.3	Inkomensdeel (product Inkomen).....	13
2.4	Conclusie.....	15
DII	Scenario's vanaf 2011	17
3	Re-integratie en participatie	18
3.1	Huidig beleidskader overeind houden	19
3.2	Re-integratie.....	20
3.3	Participatie.....	21
3.4	Re-integratie en participatie	22
3.5	PvdA-scenario	24
4	Minimabeleid en schuldhulpverlening	25
4.1	Inkomensondersteuning	25
4.2	Maatschappelijke participatie	26
4.3	Efficiënte regelingen	27
5	Inkomensdeel	29
5.1	Huidige ontwikkelingen voor Inkomensdeel	31
5.2	Technische onttrekkingen	31
5.3	Beleidsmatige onttrekkingen.....	33
B1	Gesprekken met het veld	34
B2	Visie op re-integratie	38

1 Inleiding

Sinds 1 januari 2004 is de gemeente financieel volledig verantwoordelijk voor de verstrekking van uitkeringen op grond van de Wet werk en bijstand (hierna: Wwb). Gemeenten ontvangen hiervoor twee budgetten: het Inkomensdeel en het Werkdeel. De verwachte inkomsten en bestedingen in 2010 en verdere jaren op beide budgetten staan centraal in onderhavige nota.

De nota *Beleidsuitgangspunten voor bestedingsplan Wet werk en bijstand 2010* heeft een andere opzet dan voorgaande jaren. De oorzaak is gelegen in de ontstane situatie vanaf 25 november 2009 waardoor het college opereert met een beperkte opdracht. Het college neemt besluiten die noodzakelijk worden geacht in het stadsbelang en niet op de lijst met controversiële onderwerpen staan. Dit heeft als consequentie dat het huidige beleidskader voor het programma Werk & Inkomen het uitgangspunt is. In principe brengt het college hier geen veranderingen in aan, wel worden twee varianten aan de raad voorgelegd. In onderhavige nota wordt inzichtelijk gemaakt wat de (financiële) consequenties zijn van dit uitgangspunt.

In de inleiding worden enkele relevante ontwikkelingen voor het programma Werk & Inkomen geschetst, zoals de rijksbezuinigingen en de economische crisis. Ook staan we stil bij de vorming van het participatiebudget. De invulling van deze ontschotting is echter een onderwerp voor de nieuwe coalitie. Tot slot gaan we in op de tot nu toe gevoerde discussie over de bestedingsscenario's Werkdeel. We schetsen de tot nu toe gevolgde procedures en stappen en gaan in op de punten die we momenteel aan het uitwerken zijn. Definitieve besluitvorming ten aanzien van dit onderwerp vindt plaats na maart 2010.

Na de beschrijving van de belangrijkste ontwikkelingen voor het programma Werk & Inkomen, gaan we in op de visie op re-integratie en tot slot onze ambities. De inleiding sluit af met een leeswijzer.

1.1 Ontwikkelingen

Rijksbezuinigingen

Reeds in de Miljoenennota 2008 heeft het rijk aangekondigd de komende jaren te bezuinigen op het Werkdeel Wwb. De bezuiniging op het macrobudget Werkdeel is vertaald naar een bedrag oplopend tot € 375 miljoen in 2011. Bovenop deze bezuiniging is in de Miljoenennota 2010 nog een bezuiniging aangekondigd ten aanzien van het Werkdeel, te weten € 75 miljoen in 2010 en € 120 miljoen in 2011.

Ook op andere terreinen binnen programma Werk en Inkomen zullen de komende jaren rijksbezuinigingen van grote invloed zijn op de beschikbare budgetten van gemeenten. Het rijk heeft in het kader van de brede heroverwegingen taakopdrachten uitgezet bij 20 commissies. De commissies *Op afstand van de arbeidsmarkt* en *Werkloosheid* onderzoeken de mogelijkheden tot bezuiniging op de Wwb, de Wajong, Wet sociale werkvoorziening en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Er moet 20% van € 26,2 miljard worden bezuinigd.

Economische crisis

Begin 2009 werden ook voor Nijmegen de gevolgen van de economische crisis zichtbaar. Het college heeft begin 2009 een aanpak economische crisis gepresenteerd met het doel deze gevolgen zoveel mogelijk te dempen. Voor het programma Werk & Inkomen geldt dat de nadruk wordt gelegd op het in stand houden of vergroten van de inzetbaarheid van werknemers. Bijzondere aandacht gaat uit naar de bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Als co-

ordinerende gemeente voor de arbeidsmarktregio Gelderland Zuid hebben wij € 1,3 miljoen ontvangen voor de uitvoering van ons project *Jeugd aan de slag*. In januari informeert het college de raad via een voortgangsbrief over het project.

In onderstaande box staat een nadere analyse over de werkloosheid gebaseerd op de derde meting van de crisismonitor, zoals verwoord in onze brief aan uw raad van 10 november 2009.

Box 1 Ontwikkeling werkloosheid in Nijmegen (op basis van derde meting crisismonitor)

In de pijler Werk en Inkomen laten de UWV-cijfers, na een sterke stijging in de eerste maanden van dit jaar, een gematigde groei van de NWW-inschrijvingen zien, die in de vakantiemaanden zelfs omslaat in een kleine daling, om daarna weer op te lopen. De stijging betreft voor een belangrijk deel jongeren. Hoewel de oorspronkelijke, sombere prognoses waarschijnlijk geen werkelijkheid worden, belooft de stijging van het aantal NWW-ers over 2009 inmiddels toch zo'n 1.000. De bijstandsuitkeringen laten een lichte groei zien na september 2008. Inmiddels is het niveau terug op dat van eind 2007. De schuldhulpverlening laat in 2009 een forse toename zien van het aantal aanvragen.

Vanuit het programma Werk & Inkomen zetten we in op verschillende maatregelen en/of projecten om de gevolgen van de crisis te dempen, onder andere:

- Uitvoering geven aan ons actieplan *Jeugd aan de slag*.
- Bijdrage leveren aan het mobiliteitscentrum. Het centrum adviseert en ondersteunt werkgevers in een vroeg stadium om daarmee werkloosheid te voorkomen. De partners zijn naast de gemeente (economische zaken én werk & inkomen), UWV WERKbedrijf, Kamer van Koophandel, regiogemeenten en het ROC Nijmegen. De Provincie Gelderland draagt financieel bij aan het mobiliteitscentrum.
- Projecten Leren & Werken stimuleren.
- Participeren in het mobiliteitscentrum van NXP.
- Participeren in het servicepunt Detailhandel en Horeca Nijmegen.
- Project Care4You.

Wet Participatiebudget

Vanaf 2010 ontvangen we de vroegere budgetten voor re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie onder de noemer participatiebudget. Voor 2010 ontvangt Nijmegen € 33,4 miljoen voor participatievoorzieningen. Hiervan is € 29,0 miljoen afkomstig van het ministerie van SZW en het betreft het budget wat we vroeger het Werkdeel noemden. € 3,0 miljoen is afkomstig van het ministerie van WWI en is oorspronkelijk bedoeld voor de inburgering. Het restant ad € 1,3 miljoen is afkomstig van het ministerie van OC&W en betreft het budget voor de volwasseneneducatie.

Bij de voorbereidingen van de invoering van het participatiebudget is in het bestuursteam (waarin onze portefeuillehouders Werk & Inkomen, Integratie & Emancipatie en Onderwijs zitting hebben) besloten, besluiten over de toekomst van het participatiebudget en de wijze waarop de ontschotting van de drie budgetten zich in de begroting en in programma's vertaald over te laten aan de nieuwe coalitie. Voor 2010 betekent dit dat de drie budgetonderdelen van het participatiebudget worden toegevoegd aan drie afzonderlijke programma's. Voor het programma Werk & Inkomen betekent het bovenstaande dat het budget voor 2010 gelijk is met het budget dat het ministerie van SZW heeft ingebracht in het participatiebudget.

Bestedingsscenario's Werkdeel

In het afgelopen jaar zijn verschillende nota's over re-integratie en participatie en de financiële druk op het Werkdeel de revue gepasseerd. We zijn gestart met de inhoudelijke nota *Aan het werk vanuit de bijstand* (november 2008). De laatste nota in deze cyclus is de nota *Scenario's vergeleken* (november 2009). Er zijn over dit onderwerp geen definitieve besluiten genomen. Dit zal gebeuren door de nieuwe coalitie. In box 2 geven we een chronologisch overzicht van de besluitvorming op het terrein re-integratie en participatie.

Box 2 Chronologie bestedingsscenario's Werkdeel 2008 - 2009

De start van de nota's over de bestedingsscenario's is de vaststelling van het Beleidsplan *Aan het werk vanuit de bijstand* in het college van 8 november 2009. Op 19 november 2008 is de deze nota *Beleidsplan Re-integratie Wet werk en bijstand (Wwb) 2009-2012* vervolgens aangehouden in de Kameronde. Aanleiding was het niet opgenomen en uitgewerkt onderdeel over de gesubsidieerde arbeid en daardoor ook de onduidelijke financiële situatie.

Een vervolg van het voorgaande is in het Bestedingsplan Wet werk en bijstand 2009 gegeven, waarin we de eerste scenario's voor de besteding van het werkdeel presenteren. Inhoudelijk stellen we geen wijzigingen voor. Wel geven we aan financiële ruimte nodig te hebben. Op 28 januari 2009 stelt de raad het bestedingsplan vast en daarmee wordt circa € 9,8 miljoen aan de reserve Inkomensdeel onttrokken ten behoeve van re-integratie en werkgelegenheid. Deze eenmalige injectie is ook noodzakelijk door onzekere economische tijden en de rijksbezuinigingen op het Werkdeel. We willen het geld inzetten om de doorstroom te bevorderen in de gesubsidieerde arbeid. Doorstroming is belangrijk om mensen perspectief op regulier werk te geven én door de doorstroming kunnen we steeds nieuwe groepen mensen werkervaring aanbieden. Hierdoor krijgen steeds weer nieuwe mensen een werkperspectief. Op dit moment vinden wij de doorstroom in de gesubsidieerde arbeid onvoldoende. Om dit in relatief korte tijd te verbeteren, zetten we die € 9,8 miljoen in. In de afgelopen periode was de realisering van doorstroming onder gesubsidieerde krachten naar regulier werk minder noodzakelijk dan in de nabije toekomst. Immers, het bood mensen een mogelijkheid om te participeren en het heeft een impuls gegeven aan de stedelijke sociale infrastructuur. Dit gecombineerd met het gegeven dat er voldoende geld was in het Werkdeel, verklaart de huidige situatie. We lopen nu tegen de financiële grenzen aan, waardoor voorzieningen (zowel gesubsidieerde banen, maar ook andere re-integratieactiviteiten) dichtslibben.

De nota *Verkenning bestedingsscenario's Wwb-werkdeel 2009 - 2012* is de volgende nota en is te beschouwen als een eerste stap in een proces dat moet leiden naar een gezonde verhouding tussen de baten en lasten van het Werkdeel, maar met het uitgangspunt de instandhouding van een zo groot mogelijk volume aan gesubsidieerde arbeid als noodzakelijke stap op weg naar werk. Van groot belang is de instroom van nieuwe werklozen in de gesubsidieerde arbeid als stap op weg naar werk te realiseren. De nota verkent een aantal scenario's voor de jaren 2009 t/m 2012 en dient daarmee als opmaat voor een bestuurlijk keuzeprocess ten aanzien van ons re-integratiebeleid. Bij de bespreking van de nota heeft ons college een voorkeur uitgesproken voor het in de nota gepresenteerde scenario *Mix van maatregelen*.

Op 8 juli 2009 bij de bespreking van de nota *Verkenning bestedingsscenario's* presenteert de PvdA-fractie heeft een alternatief scenario. Ook de VVD geeft een suggestie. Dit heeft geleid tot de volgende opdracht naar ons college:

- a) Reken het PvdA-scenario door en geef de inhoudelijke en financiële consequenties weer;
- b) Neem - conform de wens van de VVD - mogelijke extra financieringsbronnen mee (verhogen inleenvergoeding c.q. eigen bijdrage en/of bijdragen uit de diverse programma's).

Naar aanleiding van deze opdracht is de nota *Scenario's vergeleken. Twee bestedingsscenario's Werkdeel Wet werk en bijstand vergeleken voor Nijmegen* opgesteld. De nadruk in de nota ligt op de uitwerking van de eerste opdracht. Doelstelling is de inhoudelijke en financiële vergelijking van de twee bestedingsscenario's Werkdeel Wwb te presenteren: het *PvdA-scenario* en de *Mix*. Deze vergelijking is nodig om een weloverwogen keuze te maken voor één van de scenario's. Op basis van deze uitwerking wordt voorgesteld ons voorkeursscenario *Mix* te handhaven, met uitzondering van enkele onderdelen. Deze onderdelen zijn in de richting van het *PvdA scenario*.

Op 11 november 2009 wordt de nota *Scenario's vergeleken* in de Kamerronde besproken. Er vindt geen besluitvorming plaats. Afgesproken wordt dat het college ook de tweede opdracht gesprekken met het veld) uitwerkt en dan met een integraal financieel en inhoudelijk voorstel komt.

In de bijlage I treft u een overzicht aan van de tot nu toe gevoerde gesprekken met de instellingen en werkgevers die gebruik maken van de gesubsidieerde arbeidskrachten. Hier verwoorden we de eerste conclusies. Aangezien we momenteel zo'n 40 % van de werkgevers hebben gesproken, zijn dit nog geen eindconclusies. Daarnaast zal ook intensief onderzoek moeten plaatsvinden naar de potentie, wensen en behoeften van de werknemers op gesubsidieerde arbeidsplaatsen. Vervolgens moeten beide kanten (werkgever en werknemer) bij elkaar gelegd worden en gezocht worden naar passende arrangementen. We verwachten

eindconclusies te kunnen trekken in het eerste kwartaal van 2010. Voor nu verwijzen we u dus naar een tussenstand, zoals weergegeven in de bijlage I.

1.2 Visie op re-integratie

Zoals vermeld hebben we in november 2008 de nota *Aan het werk vanuit de bijstand. Beleidsplan Re-integratie Wwb 2009 - 2012* vastgesteld. In de beleidsnota staat in grote lijnen onze bredere visie aan ten aanzien van het re-integreren van mensen naar werk. We spreken over 'grote lijnen' omdat het beleidsplan in een andere economische periode is opgesteld en slechts door ons college is vastgesteld. Als gevolg van de economische crisis is het te verwachten dat er andere accenten worden gelegd, maar nogmaals in grote lijnen is onze visie op re-integratie niet veranderd. Voor de volledigheid volgen hieronder de kenmerken van de visie zoals wij die voorstaan. In bijlage II treft u een uitgebreide beschrijving van de re-integratievisie (op basis van het beleidsplan *Aan het werk*).

Uitgangspunten

De uitgangspunten bij ons re-integratiebeleid zijn:

- recht doen aan de individuele verschillen van klanten (maatwerk);
- werkgevers zijn belangrijke partners voor ons re-integratiebeleid. Dit betekent dat we óók rekening moeten houden met de vragen en behoeften van deze partners;
- we moeten een helder en eenvoudig instrumentarium ontwikkelen en
- het verhogen van de dynamiek en de uitstroom uit de Wwb en gesubsidieerde arbeid is en blijft essentieel. Dit is de ingang tot het bereiken van veel mensen. We moeten voorkomen dat voorzieningen dichtslibben en andere mensen er geen gebruik van kunnen maken.

Doelstellingen

Het terugdringen van de werkloosheid onder de gemeentelijke doelgroep is een doelstelling voor het Nijmeegse re-integratiebeleid. Het accent van de Nijmeegse inspanningen ligt op het terugdringen van werkloosheid onder de Wwb-ers. Daarnaast richten de gemeentelijke inspanningen zich ook op het toeleiden van werkzoekende mensen zonder uitkering en Anwers. De bij deze doelstelling horende subdoelen zijn:

- (a) het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt,
- (b) het vergroten van het arbeidsaanbod en
- (c) het terugdringen van de (uitkerings)kosten.

1.3 Ambitie en landelijke trend bijstandsvolume

In de Stadsbegroting 2010 - 2013 hebben we als ambitie geformuleerd: "de stijging van het bijstandsvolume in Nijmegen zoveel mogelijk te beperken en niet boven het landelijke gemiddelde uitkomen." In het licht van de economische crisis is deze ambitie opgesteld ter vervanging van de ambitie het bijstandsvolume van 25 % te laten dalen. Gezien de huidige crisis hebben we deze ambitie moeten verlaten. De ambitie was gezien de prognoses niet langer realistisch.

In tabel 1 staat de raming van het klantenaantal Wwb 65-, zoals opgenomen in de primaire stadsbegroting 2010. Deze is gebaseerd op de geprognosticeerde landelijke stijging van het bijstandsvolume, die is gecommuniceerd in de meicirculaire over het Gemeentefonds.

Tabel 1 Ambities vertaald in ramingen klantenaantallen Wwb 65- (stadsbegroting 2010)

	ultimo 2009	ultimo 2010	ultimo 2011	ultimo 2012
Landelijke trend cf mei-circulaire	+ 120	+ 16,17 %	+ 10,05 %	+ 6,70 %
Doelstelling in betaalde klantenaantallen	4.668	5.423	5.968	6.368

Uit recente ontwikkelingen over de klantenaantallen, zoals gemeld in de ons raadsvoorstel over begrotingswijziging 2009, blijkt echter dat de verwachte eindstand in 2009 hoger ligt dan geraamd in tabel 1. In tabel 2 hebben we de meest actuele raming van het klantenaantal eind 2009 als basis genomen en dit vermeerderd met de landelijke trend zoals gecommuniceerd in de septembercirculaire over het Gemeentefonds.

Tabel 2 Ambities vertaald in ramingen klantenaantallen wwb 65- (ultimo 2009 gewijzigd en trend aangepast aan gegevens septembercirculaire)

	ultimo 2009	ultimo 2010	ultimo 2011	ultimo 2012
Landelijke trend cf september-circulaire	+ 194	+ 12,9 %	+ 8,0 %	+ 5,9 %
Doelstelling in betaalde klantenaantallen	4.742	5.354	5.782	6.123

De landelijke trend ten aanzien van de ontwikkeling van het bijstandsvolume is in de septembercirculaire ten opzichte van de meicirculaire naar beneden bijgesteld. Hieruit blijkt dat de gevolgen van de economische crisis nog steeds fors zijn, maar ten opzichte van eerdere landelijke ramingen wat gedempt. Dit zien we ook terug in onze derde meting crisismonitor (zie box 1).

1.4 Leeswijzer

In deel I staat de probleemanalyse voor het jaar 2010 centraal. Uitgangspunt voor de analyse zijn de financiële doorrekeningen bij gelijkblijvend beleidskader. Met name voor de terreinen re-integratie & participatie en minimabeleid geldt dat dan tekorten ontstaan. De omvang wordt toegelicht. We staan ook stil bij de schuldhelpverlening en de ontwikkeling van (de reserve van) het Inkomensdeel.

In deel II staat de periode vanaf 2011 centraal. In dit deel staan scenario's voor de drie terreinen: Werk, Armoedebestrijding en Inkomen. De scenario's zijn bedoeld om inzichtelijk te maken wat de financiële gevolgen zijn van bepaalde beleidskeuzen. Het uitgangspunt van ons college is te streven naar een sluitende begroting en een reductie van tekorten binnen het programma Werk & Inkomen.

D I Probleemanalyse

In dit deel / hoofdstuk 2 analyseren we het probleem voor het jaar 2010. We gaan uit van het doortrekken van de huidige beleidslijnen op de terreinen re-integratie en participatie, minimabeleid en schuldhulpverlening en het huidige onttrekkingenniveau aan de reserve Inkomensdeel. Daarnaast speelt mee dat we vanaf 2010 rekening moeten houden met (nieuwe) rijksbezuinigingen.¹ Deze betrekken we bij onze analyse ten aanzien van het onttrekkingenniveau aan de reserve Inkomensdeel.

¹ Het Rijk heeft 20 commissies in het leven geroepen die met bezuinigingsvoorstellen moeten komen. De commissies *Op afstand van de arbeidsmarkt* en *Werkloosheid* hebben de opdracht om met voorstellen te komen om 20 % van de € 26,2 miljard te bezuinigen.

2 Probleemanalyse 2010

2.1 Re-integratie en participatie (product Werk)

Omvang financieel probleem bij huidig beleidskader (variant 1)

De financiële druk op het Werkdeel blijft in 2010 onverminderd hoog en wordt veroorzaakt door rijksbezuinigingen op het budget en door het huidige hoge uitgavenpatroon ten laste van het budget. De lasten zijn niet in verhouding tot de baten. Uitgaande van de huidige beleidsuitgangspunten ziet de ontwikkeling van het Werkdeel er als volgt uit:

Tabel 3 Geprognosticeerde baten en lasten Werkdeel in 2009 t/m 2012 op basis van het huidige beleidskader²

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009 ³	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-13,9
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-13,9	-27,5
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	7,4	7,4
Werkervaring	9,9	10,8	11,8	12,2
Participatie	21,8	20,3	20,7	19,7
Faciliteiten	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	41,4	40,9
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	39,4	39,0
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-12,6	-13,5

² Door afronding kloppen de op- en aftellingen niet altijd.

³ De prognose over 2009 is bijgesteld ten opzichte van eerdere prognoses aan de hand van de gerealiseerde uitgaven ten laste van de producten in 2009 (tot en met oktober). De nu geprognosticeerde uitgaven over 2009 zijn lager dan de eerder geprognosticeerde uitgaven. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder uitgaven op het product Trajecten en Werkervaring. De uitgaven op het product Participatie zijn daarentegen hoger uitgevallen dan eerder geprognosticeerd. Hierdoor is de verhouding re-integratie vs participatie, 45 % vs 55 % ten opzichte van de totale bestedingen. Ten opzichte van het jaarbudget is de verhouding 55 % voor re-integratie en 66 % voor participatie.

De conclusie is:

- De geprognosticeerde uitgaven in 2010 bedragen € 38,2 miljoen.
- Het jaarbudget bedraagt € 29,0 miljoen.
- Het tekort in 2010 bedraagt zodoende € 9,2 miljoen.
- Het tekort kan voor een groot deel opgevangen worden door de stand van de OMBD⁴ aan te wenden.
- Er blijft echter een bedrag ad € 1,3 miljoen ongedekt, hier zal dekking voor gevonden moeten worden.

Meerjarig bedraagt het tekort in 2011 € 12,6 miljoen en in 2012 € 13,5 miljoen. Ultimo 2012 is de stand van de OMBD negatief: € 27,5 miljoen.

Variant 2: wijzigingen in beleid (p-banen stabiliseren en doorstroom ID en Wiw)

Gezien de ontwikkelingen voor het Werkdeel in het geval het huidige beleidskader wordt gehandhaafd (namelijk negatieve stand ultimo 2010), stellen we een tweede variant voor. Onze voornaamste beweegreden om u een tweede variant voor te leggen, is dat deze ervoor zorgt dat de nieuwe coalitie (financiële) armslag krijgt om in de loop van 2010 definitieve keuzes te maken op het terrein van re-integratie en participatie. Door tweede variant wordt gerealiseerd dat de uitgaven ten laste van het werkdeel volledig opgevangen kunnen worden binnen de OMBD Werkdeel.

Dus: om te voorkomen dat de nieuwe coalitie wordt opgezaagd met een moeilijk te keren uitgavenpatroon op het Werkdeel stellen we voor om:

1. het aantal participatiebanen te stabiliseren op het aantal banen ultimo 2009 (180) en
2. de doorstroom uit de ID en WIW te bevorderen. De hieraan gekoppelde taakstelling bedraagt 10 % extra uitstroom (ten opzichte van de natuurlijke uitstroom).

De overige beleidsuitgangspunten blijven alle intact. Voor de volledigheid hebben we de beleidsuitgangspunten na tabel 4 en conclusie opgesomd.

De geprognosticeerde uitgaven ten laste van het Werkdeel zien er als volgt uit:

Tabel 4 Geprognosticeerde baten en lasten Werkdeel in 2009 tot en met 2012 op basis van oplossing⁵

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	0,6	-7,7
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	0,6	-7,7	-16,2
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen				
Trajecten	6,7	7,6	7,4	7,4
Werkervaring	9,9	10,8	11,8	12,2
Participatie	21,8	18,2	16,2	14,5
Faciliteiten	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal bestedingen	40,0	38,2	37,0	35,6
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	36,3	35,1	33,9
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-7,3	-8,3	-8,5

⁴ OMBD = Overheidsbijdrage met een meerjarig bestedingsdoel.

⁵ Door afronding kloppen de op- en aftellingen niet altijd.

De conclusie ten aanzien van de oplossing is:

- De geprognosticeerde uitgaven in 2010 bedragen € 36,3 miljoen.
- Het jaarbudget bedraagt € 29,0 miljoen.
- Het tekort in 2010 bedraagt zodoende € 7,3 miljoen.
- Het tekort kan volledig opgevangen worden door de stand van de OMBD aan te wenden.
- De stand van de OMBD ultimo 2010 is € 0,6 miljoen.

Meerjarig bedraagt het tekort in 2011 € 8,3 miljoen en in 2012 € 8,5 miljoen. Ultimo 2012 is de stand van de OMBD negatief: € 16,2 miljoen.

Huidig beleidskader, beleidsuitgangspunten

In deze alinea zetten we puntsgewijs de uitgangspunten van ons huidige beleidskader op een rij. De kopjes verwijzen naar de deelproducten onder product Werk:

Trajecten

- De re-integratieprogramma's voeren we in principe in eigen beheer uit. Dit doen we door de inzet van re-integratiespecialisten, jongerenadviseurs, trainers en kinderopvangmakers. De kosten bedragen circa € 4,6 miljoen.
- Voor individuen kopen we indien nodig specialistische producten en deskundigheid in (zoals scholing, maar ook de tijdelijke wachtlijstaanpak Wet sociale werkvoorziening). Hiervoor ramen we circa € 2,4 miljoen.
- De totale kosten komen uit op circa € 7,6 in 2010.

Werkervaring

- De werkervaringsbanen duren één jaar, en kunnen twee keer verlengd worden met één jaar (maximale duur is drie jaar). Er kunnen maximaal 385 banen gerealiseerd worden. Eind 2009 waren er circa 265 banen. In de ramingen zijn we ervanuit gegaan dat er in 2010 50 extra worden gerealiseerd.
- We verstrekken circa 100 brugbaansubsidies (= loonkostensubsidies) per jaar.
- Voor de programmakosten (werkervaringsbanen, brugbaansubsidies, ziekteverzuimbegeleiding en overeenkomst met Werkwijze) geven we circa € 7,8 miljoen uit.
- Voor onze eigen uitvoeringskosten voor werkervaringsbanen, brugbaansubsidies en netwerken met werkgevers zetten we bemiddelaars en accountmanagers in. De totale kosten hiervan bedragen circa € 3,0 miljoen.
- De totale kosten komen uit op circa € 10,8 in 2010.

Participatie (bestaand beleid, tabel 3)

- De huidige stand van het aantal Wiw en Id-banen is circa 820. We betalen hiervoor de loonkosten. We gaan in het huidige kader uit van de natuurlijke uitstroom; er zijn geen uitstroomtaakstellingen. De programmakosten bedragen € 14,3 miljoen. Onze eigen uitvoeringskosten bedragen circa € 0,4 miljoen.
- Ten aanzien van de participatiebanen gaan we ervanuit dat we ultimo 2011 250 banen hebben gerealiseerd. De kosten, bestaande uit loonkosten en uitvoeringskosten, bedragen op dat moment circa € 7,1 miljoen. De verwachting is dat de kosten in 2010 circa € 5,6 miljoen bedragen.
- De totale kosten komen bij bestaand beleid uit op circa € 20,3 miljoen.

Participatie (aangepast beleid, tabel 4)

- De huidige stand van het aantal Wiw en Id-banen is circa 700. We betalen hiervoor de loonkosten. Als u kiest voor de oplossing (namelijk 10 % extra uitstroom), bedragen de kosten € 12,8 miljoen. Onze eigen uitvoeringskosten bedragen circa € 0,4 miljoen.
- Ten aanzien van de participatiebanen gaan we uit van het stabiliseren van het volume. De kosten in 2010 bedragen dan circa € 5,0 miljoen.

- De totale kosten komen uit in het aangepaste kader op € 18,2 miljoen in 2010.

Faciliteiten

- We keren premies uit voor mensen die uitstromen, deeltijd aan het werk gaan en andere activiteiten ondernemen. Ook voor kinderopvang maken we extra kosten. In totaal ramen we hiervoor jaarlijks € 1,5 miljoen.

2.2 Minimabeleid en schuldhulpverlening (product Armoedebestrijding)

Omvang financieel probleem bij huidig beleidskader Minimabeleid

De financiële druk op het minimabeleid is hoog als gevolg van het wegvallen van eenmalige rijksmiddelen en een verhoogd beroep op de regelingen, mede als gevolg van de economische crisis.

Uit het separate bestedingsplan minimabeleid 2010 blijkt dat de lasten niet in verhouding staan tot de baten op het product armoedebestrijding. Uitgaande van de huidige beleidsuitgangspunten ziet de ontwikkeling er als volgt uit (tabel 5).

Tabel 5 Geprognosticeerde baten en lasten Minimabeleid 2010 t/m 2012

Minimabeleid, product Armoedebestrijding (in mln. euro)	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Budget Armoedebestrijding	7,6	7,2	7,2
Programmakosten			
Maatschappelijke participatie	1,2	1,2	1,2
Bijzondere bijstand	6,8	6,9	7,2
Uitvoeringskosten			
Maatschappelijke participatie	0,2	0,3	0,3
Bijzondere bijstand	1,5	1,8	1,8
Totaal bestedingen	9,7	10,2	10,5
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-2,1	-2,6	-2,9

De conclusie voor het minimabeleid is:

- De geprognosticeerde uitgaven in 2010 bedragen € 9,7 miljoen.
- Het jaarbudget bedraagt € 7,6 miljoen.
- Het tekort in 2010 bedraagt zodoende € 2,1 miljoen.
- Het tekort kan opgevangen worden door het bedrag te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel Wwb of de eenmalige toevoeging vanuit het Inkomensdeel aan programma Werk & Inkomen voor re-integratie en werkgelegenheid (ad € 9,0).

Meerjarig bedraagt het tekort in 2011 € 2,6 miljoen en in 2012 € 2,9 miljoen.

Omvang financieel probleem bij huidig beleidskader Schuldhulpverlening

Uit het separate Bestedingsplan schuldhulpverlening 2010 blijken de lasten in verhouding te staan tot de baten op het product Armoedebestrijding. Uitgaande van de huidige beleidsuitgangspunten voor schuldhulpverlening ziet de ontwikkeling er als volgt uit (tabel 6).

Tabel 6 Geprognosticeerde baten en lasten Schuldhulpverlening 2010 t/m 2012

Schuldhulpverlening, product Armoedebestrijding (in mln. euro)	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Budget Schuldhulpverlening	3,0	2,7	1,8
Gemeentelijke en rijksbijdrage	2,4	1,5	1,3
Bijdrage reserve Inkomensdeel (PPN 2009)	0,5	0,5	0,5
Crisisgeld	1,1	0,7	0
Bestedingen			
Programmakosten	0,6	0,6	0,6
Uitvoeringskosten	2,5	2,5	2,5
Totaal bestedingen	3,0	3,0	3,0
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	0,0	- 0,3	- 1,2

De conclusie voor schuldhulpverlening is:

- De geprognosticeerde uitgaven in 2010 bedragen € 3,0 miljoen.
- Het jaarbudget bedraagt € 3,0 miljoen.
- Er is in 2010 geen tekort.

Meerjarig bedraagt het tekort in 2011 € 0,3 miljoen en in 2012 € 1,2 miljoen.

2.3 Inkomensdeel (product Inkomen)

Omvang financieel probleem bij huidig beleidskader

De financiële druk op het Inkomensdeel groeit. Oorzaken zijn de gevolgen van de economische crisis, aangekondigde rijksbezuinigingen en het huidige onttrekkingenniveau op basis van raadsbesluiten uit het verleden. De verwachte eindstand van de reserve ultimo 2010 valt ruim onder de door u vastgestelde risiconorm van 10 % van het jaarbudget valt. Uitgaande van de huidige beleidsuitgangspunten ziet de ontwikkeling van de reserve Inkomensdeel er uit zoals weergegeven in tabel 7.

Tabel 7 Ontwikkeling Inkomensdeel Wwb cf huidige uitgangspunten

	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Wwb Inkomensdeel (in mln. euro)			
Stand Reserve Wwb inkomensdeel 1/1	12,9	2,4	1,2
Ontvangsten (budgetten)			
Gebundeld budget Wwb 65-, loaw, loaz en Bbz	79,7	88,0	94,1
Budget Bbz (25% deel)	0,3	0,3	0,3
Totaal budget Wwb inkomensdeel	79,9	88,3	94,4
Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen	78,1	86,3	92,3
Financiering Wwb uitkeringen 65-	74,6	82,3	88,0
Financiering loaw	1,9	2,0	2,2
Financiering loaz	0,3	0,3	0,3
Financiering Bbz uitkeringen	1,4	1,6	1,8
Financiering Bbz advieskosten (10% deel)	0,0	0,0	0,0
Technische onttrekkingen	1,5	1,7	1,8
Daling uitk.bestand en ontv. Debiteuren	0,6	0,6	0,6
Consolidatieverschil GBB	0,2	0,2	0,2
Korting op GF ivm ketensamenwerking	0,7	1,1	1,1
Beleidsmatige onttrekkingen	10,9	1,5	1,5
Re-integratie en werkgelegenheid	9,0	-	-
Instroombeperking Wwb	0,2	0,2	0,2
Handhavingsbeleid	0,8	0,5	0,5
Schuldhelpverlening	0,5	0,5	0,5
Minimabeleid	0,3	0,3	0,3
Totaal onttrekkingen	90,5	89,5	95,6
mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-10,5	-1,2	-1,1
Stand Reserve Wwb inkomensdeel per 31/12	2,4	1,2	0,1
Verwachte aantallen 65- stand ultimo jaar	5.354	5.782	6.123

De conclusie voor het Inkomensdeel is:

- De geprognoseerde onttrekkingen in 2010 bedragen € 90,5 miljoen.
- De zuivere ontwikkeling (budget minus de uitgaven aan uitkeringen) is € 1,8 miljoen.
- Er is in 2010 een tekort ad € 10,5 miljoen. Tekort ontstaat mede door de onttrekking tbv re-integratie en werkgelegenheid ad € 9,0.
- Tekort kan gedekt worden door reserve.
- Reserve Inkomensdeel ultimo 2010 bedraagt € 2,4 (zou moeten zijn € 8,0 als risicobuffer).

Meerjarig bedraagt het tekort in 2011 € 1,2 miljoen en in 2012 € 1,1 miljoen.

2.4 Conclusie

In de voorgaande paragrafen hebben we de geprognosticeerde tekorten voor het programma Werk & Inkomen eind 2010 benoemd. Tevens hebben we voor de terreinen Re-integratie en participatie (product Werk), Minimabeleid en schuldhulpverlening (product Armoedebestrijding) en Inkomensdeel (product Inkomen) aangegeven op welke wijze de tekorten gedekt kunnen worden. In tabel 8 treft u de samenvattende conclusies voor de periode 2010 t/m 2012 aan. In de laatste kolom staan bezuinigingsscenario's opgesomd, deze werken we in deel II van onderhavige nota uit.

Tabel 8 Taakstellingen programma Werk & Inkomen als gevolg van rijksbezuinigingen (exclusief de mogelijke bezuinigingen vanuit de 20 rijkscommissies), ongewijzigd beleid

Terrein	2010 staand beleid	Oplossing 2010	2010 incl. op- lossing	2011 staand beleid	2012 staand beleid	Bezuinigingsscenario's
Re-integratie en participatie	- € 9,2	1. Geen beleidswijzigingen 2. Uitname van € 7,9 mln uit OMBD 3. Uitname van € 1,3 mln uit € 9,0 mln	€ 0,0	- €12,6	- € 3,5	Heroverweging bestedingen Werkdeel: 1. Re-integratie 2. Participatie 3. Re-integratie en participatie De scenario's zijn uitgewerkt in deel II van de nota.
Schuldhulpverlening	€ 0,0	Tekort door inzet crisisgelden rijk gereduceerd tot nihil.	€ 0,0	- € 0,3	- € 1,1	Heroverweging bestedingen schuldhulpverlening (niet nader uitgewerkt)
Minimabeleid	- € 2,1	Uitname van € 2,1 mln uit € 9,0 mln	€ 0,0	- € 2,6	- € 2,9	Heroverwegingen bestedingen minimabeleid: 1. Inkomensondersteuning 2. Maatschappelijke participatie 3. Efficiency De scenario's zijn uitgewerkt in deel II van de nota.
Inkomensdeel	-€10,5	Tekort ontstaat voornamelijk door onttrekking voor re-integratie en werkgelegenheid. Tekort kan gedekt worden uit de reserve Inkomensdeel. ⁶	€ 0,0	- € 1,2	- € 1,1	Heroverwegingen onttrekkingen Inkomensdeel 1. Technische onttrekkingen 2. Beleidsmatige onttrekkingen De scenario's zijn uitgewerkt in deel II van de nota.
Totaal	-€21,8		€ 0,0	-€ 16,7	-€ 18,6	

⁶ Bij de jaarrekening zal hoogstwaarschijnlijk nog een correctie op de eindstand 2009 van de reserve Inkomensdeel plaats vinden, vanwege een onttrekking ad € 464.000 aan de reserve als gevolg van de bezuinigingstaakstelling ivm ketensamenwerking en digitaal klantdossier. Deze onttrekking heeft niet meer in 2009 kunnen plaatsvinden, waardoor we dit bij de jaarrekening moeten corrigeren.

Tabel 8a Taakstellingen programma Werk & Inkomen als gevolg van rijksbezuinigingen (exclusief de mogelijke bezuinigingen vanuit de 20 rijkscommissies), op basis van gewijzigd beleid (bevriezen P-banen + 10% extra doorstroom Wiw en I-D)

Terrein	2010 staand beleid	Oplossing 2010	2010 incl. oplossing	2011 gewijzigd beleid	2012 gewijzigd beleid	Bezuinigingsscenario's
Re-integratie en participatie	- € 7,3	1. Stabiliseren P-banen 2. 10% extra doorstroom Wiw en ID 3. Uitname van € 7,3 mln uit OMBD	€ 0,0	- € 7,7	- € 8,5	Idem als tabel 1
Schuld-hulpverlening	€ 0,0	Tekort door inzet crisisgelden rijk gereduceerd tot nihil.	€ 0,0	- € 0,3	- € 1,1	Idem als tabel 1
Minimabeleid	- € 2,1	Uitname van € 2,1 mln uit € 9,0 mln	€ 0,0	- € 2,6	- € 2,9	Idem als tabel 1
Inkomensdeel	-€ 10,5	Tekort ontstaat voornamelijk door onttrekking voor re-integratie en werkgelegenheid. Tekort kan gedekt worden uit de reserve Inkomensdeel. ⁷	€ 0,0	- € 1,2	- € 1,1	Idem als tabel 1
Totaal	-€ 19,9		€ 0,0	- € 11,8	- € 13,6	

⁷ Bij de jaarrekening zal hoogstwaarschijnlijk nog een correctie op de eindstand 2009 van de reserve Inkomensdeel plaats vinden, vanwege een onttrekking ad € 464.000 aan de reserve als gevolg van de bezuinigingstaakstelling ivm ketensamenwerking en invoering digitaal klant dossier. Deze onttrekking heeft niet meer in 2009 kunnen plaatsvinden, waardoor we dit bij de jaarrekening moeten corrigeren.

DII Scenario's vanaf 2011

In dit deel presenteren we voor de drie onderscheiden terreinen de mogelijke bestedingsscenario's vanaf 2011. Het gaat om de terreinen binnen het programma Werk & Inkomen:

- 1. re-integratie en participatie (Werk);*
- 2. minimabeleid en schuldhulpverlening (Armoedebestrijding);*
- 3. onttrekkingen Inkomensdeel (Inkomen).*

3 Re-integratie en participatie

In de afgelopen periode is een aantal scenario's gepresenteerd. De eerste scenario's stonden in het *Bestedingsplan Wet werk en bijstand voor 2009*. Dit werd opgevolgd met de presentatie van drie scenario's: (1) Maximale investering op re-integratie, (2) Re-integratie- en participatiedoelen overeind houden en (3) Mix van maatregelen. In de laatste nota zijn nog twee scenario's toegevoegd, namelijk dat van de PvdA en het scenario Mix in aangepaste vorm. In grote lijnen worden opnieuw de scenario's geschetst. Nu niet met het doel hier een keuze in te maken, maar met het doel de nieuwe coalitie inzicht te verschaffen in de financiële gevolgen van beleidskeuzen.

De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt:

- Allereerst worden de (nogmaals) de financiële gevolgen geschetst in het geval geen beleidsmaatregelen worden genomen. Dit scenario is het uitgangspunt voor de scenario's waarin we wél beleidsmaatregelen hebben doorgerekend.
- Vervolgens laten we drie scenario's de revue passeren waarbij voor ieder scenario geldt dat we vanaf 2011 uitkomen op een sluitende jaarbegroting.
- Het PvdA-scenario is toegevoegd als vierde scenario.
- Per scenario schetsen we u de te nemen beleidsmaatregelen en de financiële gevolgen op programmaniveau.

De paragrafen zijn:

- Huidig beleidskader overeind houden;
- Re-integratie;
- Participatie;
- Re-integratie en participatie;
- PvdA-scenario.

Attentie:

In de rest van het hoofdstuk wordt telkens uitgegaan van het startpunt dat de raad ervoor heeft gekozen in 2010 **geen** aanpassingen in het re-integratiebeleid door te voeren. De financiële gevolgen voor de periode na 2011 worden vermeld aan de rechterkant van het schema. De financiële tabellen gaan altijd uit van deze situatie.

Er is voor gekozen wel inzichtelijk te maken wat de financiële gevolgen zouden zijn geweest als de raad **wel** voor de aanpassingen had gekozen. Dit staat als resultaat aan de linkerkant van de schema's vermeld. De financiële tabellen hebben geen betrekking op dit uitgangspunt.

3.1 Huidig beleidskader overeind houden

Scenario: Huidig beleidskader overeind houden	
Beleidsmaatregelen: Geen	
Uitgangspunt: geen aanpassingen in 2010	Uitgangspunt: aanpassingen in 2010
Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd: - In 2010 - € 1,3 miljoen; - In 2011 - € 12,6 miljoen; - In 2012 - € 13,5 miljoen.	Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten de volgende extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd: - in 2010 geen extra middelen; - in 2011 € 7,7 miljoen; - in 2012 € 8,5 miljoen.

Tabel 9 Geprognosticeerde baten en lasten Werkdeel in 2009 t/m 2012 op basis onaangepast beleidskader

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-13,9
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-13,9	-27,5
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	7,4	7,4
Werkervaring	9,9	10,8	11,8	12,2
Participatie	21,8	20,3	20,7	19,7
Faciliteiten	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	41,4	40,9
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	39,4	39,0
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-12,6	-13,5

3.2 Re-integratie

<p>Scenario: Re-integratie</p> <p>Beleidsmaatregelen:</p> <p>1. De huidige re-integratiemogelijkheden en uitgaven worden zoveel mogelijk in stand gehouden. De volgende wijzigingen vinden plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de werkervaringsbanen: deze worden gehalveerd en in duur beperkt tot één jaar; • participatieplaatsen: deze worden ingevoerd (inclusief een scholingsbedrag en een bonus voor de deelnemers); • brugbaansubsidie: deze loonkostensubsidie wordt in hoogte beperkt. <p>De wijzigingen zijn financieel vertaald in de producten trajecten en werkervaring. De totale uitgaven in 2011 binnen deze producten dalen van € 18,4 naar € 15,3 miljoen.</p> <p>2. De participatiemogelijkheden in de vorm van de oude vormen van gesubsidieerde arbeid (ID en WIW) en de participatiebanen worden versneld afgebouwd. Doel is het reduceren van de uitgaven tot circa 30 % van het budget. De maatregelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ID en WIW vanaf 2011 afbouwen met 25 % per jaar; • ID en WIW-mogelijkheden vanaf 2014 beëindigen; • gedwongen ontslag accepteren; • participatiebanen stabiliseren en (geleidelijk) afbouwen tot € 0; • uitvoeringskosten halveren. • Nieuwe participatie-instrumenten ontwikkelen vanaf 2013 tot maximaal 30 % van het budget. Kenmerken voor de nieuwe instrumenten: tijdelijk karakter, hoogte per persoon beperken tot circa € 4.000, op de lange duur wel gericht op arbeidsparticipatie. <p>De wijzigingen zijn financieel vertaald in het product participatie. De totale uitgaven in 2011 aan participatie dalen van € 20,3 naar € 13,6 miljoen.</p> <p>3. De premiefaciliteiten afschaffen vanaf 2011. De uitgaven aan faciliteiten dalen van € 1,5 miljoen in 2010 naar € 0,5 in 2011.</p>	
Uitgangspunt: geen aanpassingen in 2010	Uitgangspunt: aanpassingen in 2010
<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 - € 1,3 miljoen; - In 2011 - € 1,4 miljoen. <p>In 2012 wordt € 0,6 miljoen toegevoegd aan de OMBD.</p>	<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 kan aan de OMBD Werkdeel worden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 € 0,6 miljoen; - In 2011 € 0,0 miljoen; - In 2012 € 1,8 miljoen.

Tabel 10 Geprognosticeerde baten en lasten in 2009 t/m 2012 op basis van re-integratiescenario (uitgangspunt: geen beleidsaanpassingen in 2010)

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-4,5
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-2,7	-5,8
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	7,4	7,4
Werkervaring	9,9	10,8	7,9	8,3
Participatie	21,8	20,3	13,6	9,5
Faciliteiten	1,5	1,5	0,5	0,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	29,5	25,8
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>1,2</i>	<i>1,0</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	28,3	24,8
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-1,4	0,6

3.3 Participatie

Scenario:
Participatie

Beleidsmaatregelen:

1. De huidige re-integratiemogelijkheden en uitgaven worden beperkt. De volgende wijzigingen vinden plaats:
 - de werkervaringsbanen: deze worden afgeschaft;
 - participatieplaatsen: deze worden ingevoerd (inclusief een scholingsbedrag en een bonus voor de deelnemers);
 - brugbaansubsidie: deze loonkostensubsidie wordt gehalveerd;
 - gemeentelijke uitvoeringskosten: in 2011 halveren, in 2012 op € 0,0, voor re-integratie maximaal € 2,4 beschikbaar

De wijzigingen zijn financieel vertaald in de producten trajecten en werkervaring. De totale uitgaven in 2011 binnen deze producten dalen van € 18,4 naar € 8,9 miljoen.

2. De participatiemogelijkheden bevorderen. De maatregelen zijn:
 - Positieve uitstroom uit ID en WIW stimuleren (10 % extra);
 - Participatiebanen: door laten groeien tot 250 banen;
 - 60 % van het budget is blijvend beschikbaar voor participatie.

De wijzigingen zijn financieel vertaald in het product participatie. De totale uitgaven in 2011 aan participatie dalen van € 20,3 naar € 19,3 miljoen.

Uitgangspunt: geen aanpassingen in 2010	Uitgangspunt: aanpassingen in 2010
<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd: - In 2010 - € 1,3 miljoen; - In 2011 - € 2,2 miljoen.</p> <p>In 2012 wordt € 0,4 miljoen aan de OMBD toegevoegd.</p>	<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 kan aan de OMBD Werkdeel worden toegevoegd: - In 2010 € 0,6 miljoen; - In 2011 € 0,1 miljoen; - In 2012 € 1,3 miljoen.</p>

Tabel 11 Geprognosticeerde baten en lasten in 2009 t/m 2012 op basis van participatiescenario (uitgangspunt: geen beleidsaanpassingen in 2010)

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-3,5
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-3,5	-3,1
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	5,0	2,4
Werkervaring	9,9	10,8	3,9	4,3
Participatie	21,8	20,3	19,3	17,5
Faciliteiten	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	29,8	25,6
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>0,8</i>	<i>0,6</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	29,0	25,0
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-2,2	0,4

3.4 Re-integratie en participatie

<p>Scenario: Re-integratie en participatie</p> <p>Beleidsmaatregelen:</p> <p>1. De huidige re-integratiemogelijkheden en uitgaven worden zoveel mogelijk in stand gehouden. De volgende wijzigingen vinden plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de werkervaringsbanen: beperken tot 150 banen en in duur tot één jaar; • participatieplaatsen: invoeren incl. scholing en bonus voor de deelnemers; • brugbaansubsidie: deze loonkostensubsidie wordt in hoogte beperkt; • Uitvoeringskosten: vanaf 2011 halveren. <p>De wijzigingen zijn financieel vertaald in de producten trajecten en werkervaring. De totale uitgaven in 2011 binnen deze producten dalen van € 18,4 naar € 12,4 miljoen.</p> <p>2. De participatiemogelijkheden in de vorm van de oude vormen van gesubsidieerde arbeid (ID en WIW) en de participatiebanen worden gestabiliseerd en daar waar mogelijk afgebouwd. Doel is het reduceren van de uitgaven tot circa 50 % van het</p>

<p>budget. De maatregelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ID en WIW vanaf 2011 afbouwen met 15 % per jaar (uitgaande van positieve uitstroom); • participatiebanen stabiliseren en (geleidelijk) afbouwen tot € 0; • uitvoeringskosten beperken. • Nieuwe participatie-instrumenten ontwikkelen vanaf 2013 tot maximaal 50 % van het budget. Kenmerken voor de nieuwe instrumenten: tijdelijk karakter en gericht op arbeidsparticipatie. <p>De wijzigingen zijn financieel vertaald in het product participatie. De totale uitgaven in 2011 aan participatie dalen van € 20,3 naar € 15,6 miljoen.</p> <p>3. De premiefaciliteiten afschaffen vanaf 2011. De uitgaven aan faciliteiten dalen van € 1,5 miljoen in 2010 naar € 0,5 in 2011.</p>	
Uitgangspunt: geen aanpassingen in 2010	Uitgangspunt: aanpassingen in 2010
<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 - € 1,3 miljoen; - In 2011 - € 0,4 miljoen. <p>In 2012 wordt € 0,6 miljoen aan de OMBD toegevoegd.</p>	<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 kan aan de OMBD Werkdeel worden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 € 0,6 miljoen; - In 2011 € 1,2 miljoen; - In 2012 € 2,0 miljoen.

Tabel 12 Geprognosticeerde baten en lasten in 2009 t/m 2012 op basis van re-integratie- en participatiescenario (uitgangspunt: geen beleidsaanpassingen in 2010)

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-1,7
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-1,7	-1,1
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	5,0	5,0
Werkervaring	9,9	10,8	7,4	7,8
Participatie	21,8	20,3	15,6	12,6
Faciliteiten	1,5	1,5	0,5	0,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	28,5	25,8
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>1,2</i>	<i>1,0</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	27,2	24,8
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-0,4	0,6

3.5 PvdA-scenario

Scenario: PvdA-scenario ⁸	
Beleidsmaatregelen: 1. De huidige re-integratiemogelijkheden en uitgaven worden zoveel mogelijk in stand gehouden. De volgende wijzigingen vinden plaats: <ul style="list-style-type: none"> • de werkervaringsbanen: deze worden afgeschaft; • participatieplaatsen: invoeren incl. scholing en bonus voor de deelnemers; De wijzigingen zijn financieel vertaald in het product werkervaring. De totale uitgaven in 2011 binnen het product dalen van € 10,8 naar € 4,5 miljoen.	
2. De participatiemogelijkheden bevorderen. De maatregelen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Positieve uitstroom uit ID en WIW stimuleren (10 % extra); • Participatiebanen: door laten groeien tot 250 banen. De wijzigingen zijn financieel vertaald in het product participatie. De totale uitgaven in 2011 binnen het product dalen van € 20,3 naar € 19,3 miljoen.	
Uitgangspunt: geen aanpassingen in 2010	Uitgangspunt: aanpassingen in 2010
Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 - € 1,3 miljoen; - In 2011 - € 5,1 miljoen; - In 2012 - € 5,2 miljoen. 	Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 - € 0,6 miljoen; - In 2011 - € 2,3 miljoen; - In 2012 - € 4,3 miljoen.

Tabel 13 Geprognosticeerde baten en lasten in 2009 t/m 2012 op basis van PvdA-scenario (uitgangspunt: geen beleidsaanpassingen in 2010)

Wwb Werkdeel (in mln. euro)	Prognose 2009	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 1/1	12,8	7,9	-1,3	-6,5
Stand OMBD Wwb Werkdeel per 31/12	7,9	-1,3	-6,5	-11,6
Budget werkdeel	32,8	29,0	26,9	25,4
Bestedingen in lopend jaar				
Trajecten	6,7	7,6	7,4	7,4
Werkervaring	9,9	10,8	4,5	4,9
Participatie	21,8	20,3	19,3	17,5
Faciliteiten	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal bestedingen	40,0	40,2	32,8	31,2
<i>Minus inleenvergoedingen</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>0,8</i>	<i>0,6</i>
Totaal verwachte onttrekking	37,6	38,2	32,0	30,6
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-4,9	-9,2	-5,1	-5,2

⁸ Het onderstaande is niet de gehele omschrijving van het PvdA-scenario. In deze nota is ervoor gekozen enkel naar de uitgaven te kijken. PvdA-scenario omvatte verder een aantal maatregelen waar we geen financiële consequenties aan hebben kunnen verbinden. Zie nota *Scenario's vergeleken*.

4 Minimabeleid en schuldhulpverlening

Tegelijkertijd met het onderhavig Bestedingsplan voor het gehele programma Werk & Inkomen heeft u het specifieke Bestedingsplan over het minimabeleid ontvangen. Al eerder heeft u het Bestedingsplan schuldhulpverlening ontvangen. Met name in het bestedingsplan over het minimabeleid treft u een drietal scenario's aan voor de situatie vanaf 2011. Het gaat om de volgende drie scenario's:

1. **Generieke inkomensondersteuning**
Dit scenario omvat regelingen die inwoners in staat stelt om meer geld beschikbaar te hebben voor bepaalde doeleinden. Hierbij valt te denken aan de collectieve aanvullende zorgverzekering en bijzondere bijstand.
2. **Maatschappelijke participatie**
De regelingen bevorderen de maatschappelijke participatie. Dit scenario omvat regelingen, waarbij er een doelgerichte bijdrage wordt verstrekt, waarmee inwoners in staat worden gesteld om maatschappelijk betrokken te blijven en mee te kunnen doen. Hierbij valt te denken aan de computerregeling.
3. **Efficiënt**
De regelingen worden beoordeeld op de verhouding tussen programmakosten en uitvoeringskosten. In dit scenario behouden we alleen de efficiënte regelingen en beëindigen we waar mogelijk de inefficiënte regelingen. We beschouwen een regeling efficiënt wanneer het verstrekken van € 1 minder kost dan € 0,25 eurocent (1:4).

4.1 Inkomensondersteuning

Dit scenario omvat regelingen die inwoners in staat stelt om meer geld beschikbaar te hebben voor bepaalde doeleinden. In dit scenario ligt de nadruk op de regelingen die uitgevoerd worden binnen het kader van bijzondere bijstand. De regelingen ten behoeve van maatschappelijke participatie beëindigen we in dit scenario, om zo andere regelingen (gewijzigd) uit te kunnen blijven voeren.

Scenario:

Inkomensondersteuning

Beleidsmaatregelen:

1. Regelingen die ongewijzigd in stand blijven, zijn:
 - Individuele verstrekkingen bijzondere bijstand;
 - Gezinsgrootte bij verstrekkingen individuele bijzondere bijstand.
2. Regelingen die gewijzigd worden, zijn:
 - Langdurigheidstoelage: bijdrage van de langdurigheidstoelage verlagen, zodat de inkomsten vanuit het gemeentefonds in overeenstemming zijn met de uitgaven. We geven nu jaarlijks € 1,1 miljoen uit, terwijl de rijksbijdrage via het gemeentefonds € 0,7 miljoen bedraagt. Het tekort wordt tot nu toe gedekt uit de reserve Inkomensdeel;
 - Collectieve aanvullende zorgverzekering: gemeentelijke bijdrage van de collectieve aanvullende zorgverzekering van € 6,50 per persoon per maand verlagen naar € 3,25;
 - Regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen: bijdrage voor de regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen verlagen van € 150,- naar € 80,-.
3. Regelingen die beëindigd worden, zijn:
 - Computerregeling;
 - Schoolfonds;
 - Cultuurfonds;

<ul style="list-style-type: none"> • Geld terug regeling. <p>In 2012 en 2013 aanvullende maatregelen nemen om de begroting sluitend te maken.</p>
<p>Financiële gevolgen: Vanaf 2010 moeten extra middelen aan het programma Werk & Inkomen worden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2010 € 2,1 miljoen; - In 2011 dekt het budget de uitgaven; - In 2012 € 0,3 miljoen.

Tabel 14 Geprognosticeerde baten en lasten in 2010 t/m 2012 op basis van scenario Inkomensondersteuning

Minimabeleid, product Armoedebestrijding (in mln. euro)	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Budget Armoedebestrijding	7,6	7,2	7,2
Programmakosten			
Maatschappelijke participatie	1,2	0,0	0,0
Bijzondere bijstand	6,8	5,5	5,7
Uitvoeringskosten			
Maatschappelijke participatie	0,2	0,0	0,0
Bijzondere bijstand	1,5	1,7	1,8
Totaal bestedingen	9,7	7,2	7,5
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	- 2,1	0,0	- 0,3

4.2 Maatschappelijke participatie

Binnen dit scenario staan vooral de regelingen centraal die de maatschappelijke participatie bevorderen. Dit scenario omvat die regelingen, waarbij een doelgerichte bijdrage wordt verstrekt waardoor maatschappelijk kunnen meedoen. De nadruk ligt op regelingen als de computerregeling en de fondsen. Regelingen met een inkomensondersteunend karakter worden versoerd of beëindigd.

<p>Scenario: Maatschappelijke participatie</p> <p>Beleidsmaatregelen:</p> <p>1. Regelingen die ongewijzigd in stand blijven, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individuele verstrekkingen bijzondere bijstand; • Cultuurfonds; • Sportfonds; • Schoolfonds; • Computerregeling. <p>2. Regelingen die gewijzigd worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Langdurigheidstoelage: bijdrage van de langdurigheidstoelage verlagen, zodat de inkomsten vanuit het gemeentefonds in overeenstemming zijn met de uitgaven. We geven nu jaarlijks € 1,1 miljoen uit, terwijl de rijksbijdrage via het gemeente-

<p>fonds € 0,7 miljoen bedraagt. Het tekort wordt tot nu toe gedekt uit de reserve Inkomensdeel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Collectieve aanvullende zorgverzekering: gemeentelijke bijdrage van de collectieve aanvullende zorgverzekering van € 6,50 per persoon per maand verlagen naar € 6,00. <p>3. Regelingen die beëindigd worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen; • Gezinsgrootte verstrekkingen individuele bijzondere bijstand; • Geld terug regeling.
<p>Financiële gevolgen: In 2010 moeten er extra middelen bij: - In 2010 € 2,1 miljoen.</p> <p>Vanaf 2011 is het scenario structureel sluitend: - In 2011 € 0,0 miljoen; - In 2012 € 0,0 miljoen.</p>

Tabel 15 Geprognosticeerde baten en lasten in 2010 t/m 2012 op basis van scenario maatschappelijke participatie

Minimabeleid, product Armoedebestrijding (in mln. euro)	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Budget Armoedebestrijding	7,6	7,2	7,2
Programmakosten			
Maatschappelijke participatie	1,2	0,7	0,7
Bijzondere bijstand	6,8	5,5	5,5
Uitvoeringskosten			
Maatschappelijke participatie	0,2	0,1	0,1
Bijzondere bijstand	1,5	1,0	1,0
Totaal bestedingen	9,7	7,2	7,2
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-2,1	0,0	0,0

4.3 Efficiënte regelingen

De regelingen worden beoordeeld op de verhouding tussen programmakosten en uitvoeringskosten. In dit scenario behouden we alleen de efficiënte regelingen en beëindigen we waar mogelijk de inefficiënte regelingen. We beschouwen een regeling efficiënt wanneer het verstrekken van € 1,00 minder kost dan € 0,25 eurocent (1:4).

<p>Scenario: Efficiënte regelingen</p> <p>Beleidsmaatregelen: 1. Regelingen die ongewijzigd in stand blijven, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individuele verstrekkingen bijzondere bijstand; • Cultuurfonds;
--

<ul style="list-style-type: none"> • Sportfonds; • Computerregeling. <p>2. Regelingen die gewijzigd worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Langdurigheidstoelage: bijdrage van de langdurigheidstoelage verlagen, zodat de inkomsten vanuit het gemeentefonds in overeenstemming zijn met de uitgaven. We geven nu jaarlijks € 1,1 miljoen uit, terwijl de rijksbijdrage via het gemeentefonds € 0,7 miljoen bedraagt. Het tekort wordt tot nu toe gedekt uit de reserve Inkomensdeel; • Collectieve aanvullende zorgverzekering: gemeentelijke bijdrage van de collectieve aanvullende zorgverzekering van € 6,50 per persoon per maand verlagen naar € 6,00. <p>3. Regelingen die beëindigd worden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schoolfonds; • Regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen; • Gezinsgrootte verstrekkingen individuele bijzondere bijstand; • Geld terug regeling.
<p>Financiële gevolgen: In 2010 moeten er extra middelen bij: - In 2010 € 2,1 miljoen.</p> <p>Vanaf 2011 is het scenario structureel sluitend: - In 2011 € 0,0 miljoen; - In 2012 € 0,0 miljoen.</p>

Tabel 16 Geprognosticeerde baten en lasten in 2010 t/m 2012 op basis van scenario efficiënte regelingen

Minimabeleid, product Armoedebestrijding (in mln. euro)	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Budget Armoedebestrijding	7,6	7,2	7,2
Programmakosten			
Maatschappelijke participatie	1,2	0,7	0,7
Bijzondere bijstand	6,8	5,5	5,5
Uitvoeringskosten			
Maatschappelijke participatie	0,2	0,1	0,1
Bijzondere bijstand	1,5	1,0	1,0
Totaal bestedingen	9,7	7,2	7,2
Mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-2,1	0,0	0,0

5 Inkomensdeel

Uit de probleemanalyse over 2010 komt naar voren dat de reserve Inkomensdeel afneemt en ruim onder de door u vastgestelde risiconorm van 10 % van het jaarbudget komt. De verwachting is dat de reserve Inkomensdeel ultimo 2010 € 2,0 miljoen bedraagt. Uitgaande van de risiconorm zou dit € 8,0 miljoen moeten zijn.

In deze paragraaf schetsen we u welke keuzes gemaakt kunnen worden om de omvang van de reserve op te hogen vanaf 2011. Om de keuzes inzichtelijk te maken hebben we de huidige onttrekkingen aan de reserve Inkomensdeel gecategoriseerd:

1. Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen
2. Technische onttrekkingen
3. Beleidsmatige onttrekkingen

De onttrekkingen in de derde categorie kunt u direct beïnvloeden door beleid te wijzigen en te zorgen voor een lager onttrekkingenniveau. Voor de volledigheid lichten we hieronder alle categorieën toe.

Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen

Een aantal onttrekkingen, en in omvang het grootst vloeien direct voort uit de aard van het budget, namelijk:

- de financiering van Wwb uitkeringen;
- de financiering van loaw en loaz uitkeringen en
- de financiering Bbz uitkeringen.

Technische onttrekkingen

Onder deze noemer hebben we onttrekkingen laten vallen die technisch van aard zijn én waarover in het verleden besluiten zijn genomen. Het gaat hier om:

- de onttrekking ten behoeve van de algemene middelen in het kader van het (toen nog) dalend uitkeringsbestand en hogere ontvangsten debiteuren. In de perspectiefnota 2008 plus is deze bezuinigingstaakstelling opgenomen en is besloten dit te onttrekken aan de reserve Inkomensdeel. De onttrekking vindt tot en met 2011 plaats. Vanwege techniek is de onttrekking niet te zien aan de reserve Inkomensdeel (er vindt een mutatie plaats op deelproductniveau);
- consolidatie GBB. Ook dit is een technisch onttrekking waarover eerder besluiten zijn genomen op basis waarvan de begroting is ingericht. Het vervallen van deze onttrekking betekent dat buiten het programma W&I middelen toegevoegd moeten worden ter dekking van de lasten.
- korting op het gemeentefonds ivm efficiencyverbeteringen door de ketensamenwerking. Deze structurele bezuiniging is doorgeboekt naar programma Werk & Inkomen. Er zijn vooralsnog geen structurele mogelijkheden om de taakstellende bezuiniging op te vangen.

In 2010 worden de bovenstaande onttrekkingen onderzocht op een andere wijze van invulling (taakstellende bezuiniging). Eén en ander hoogstwaarschijnlijk in samenhang met andere rijksbezuinigingen.

Beleidsmatige onttrekkingen

Tot op heden is een aantal beleidsmatige onttrekkingen aan de reserve Inkomensdeel toegestaan. Gezien de huidige ontwikkeling van de reservestand zal dit opnieuw bezien moeten worden. Een aantal onttrekkingen wordt overigens jaarlijks vastgesteld. Een reëel scenario is de volgende onttrekkingen per 1 januari 2011 af te schaffen:

- Instroombeperking Wwb
het gaat hier om de opdrachtverstrekking aan BWN. Eventueel moet rekening worden gehouden met een afbouwscenario. Een ander onderdeel betreft het onderzoek naar voorliggende voorzieningen in eigen beheer. Dit deel zou vanaf 2011 kunnen worden afgeschaft.

- Handhavingsbeleid

de extra tijdelijke formatie ivm handhaving loopt per 2011 af. Overwogen kan worden deze extra investering niet meer te doen. Eén en ander zal wel inhoudelijk beoordeeld moeten worden. De investering levert tenslotte ook geld op, namelijk door uitstroombestemming en instroombepaling als gevolg van de handhavingsactiviteiten.

- Minimabeleid

Structureel onttrekken we € 0,3 miljoen voor de dekking van de uitgaven ten behoeve van de langdurigheidstoelage. We kunnen overwegen deze regeling aan te scherpen, waardoor de uitgaven aan de langdurigheidstoelage het rijksbudget niet overtreffen (circa € 0,7 miljoen). In de scenario's van het minimabeleid vanaf 2011 is hier ook rekening meegehouden.

- Schuldhulpverlening

Tot en met 2012 wordt € 0,5 miljoen aan de reserve onttrokken voor schuldhulpverlening. Ook hiervoor geldt dat overwogen kan worden de dienstverlening in het kader van de schuldhulpverlening te verlagen, waardoor minder middelen onttrokken moeten worden.

In deze paragraaf volgen nu de diverse scenario's voor het inkomensdeel. We starten met de weergave van de ontwikkelingen op basis van het bestaande beleidskader. In het scenario daarop volgend laten we de gevolgen van het op andere wijze oplossen van de technische onttrekkingen zien. Tot slot de financiële gevolgen voor de wijzigingen in de beleidsmatige onttrekkingen.

5.1 Huidige ontwikkelingen voor Inkomensdeel

Tabel 17 Ontwikkeling reserve Inkomensdeel bij handhaven huidig onttrekkingenniveau

	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Wwb Inkomensdeel (in mln. euro)			
Stand Reserve Wwb inkomensdeel 1/1	12,9	2,4	1,2
Ontvangsten (budgetten)			
Gebundeld budget Wwb 65-, loaw, loaz en Bbz	79,7	88,0	94,1
Budget Bbz (25% deel)	0,3	0,3	0,3
Totaal budget Wwb inkomensdeel	79,9	88,3	94,4
Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen	78,1	86,3	92,3
Financiering Wwb uitkeringen 65-	74,6	82,3	88,0
Financiering loaw	1,9	2,0	2,2
Financiering loaz	0,3	0,3	0,3
Financiering Bbz uitkeringen	1,4	1,6	1,8
Financiering Bbz advieskosten (10% deel)	0,0	0,0	0,0
Technische onttrekkingen	1,5	1,7	1,8
Daling uitk. Bestand en ontv. Debiteuren	0,6	0,6	0,6
Consolidatieverschil GBB	0,2	0,2	0,2
Korting op GF ivm ketensamenwerking	0,7	1,1	1,1
Beleidsmatige onttrekkingen	10,9	1,5	1,5
Re-integratie en werkgelegenheid	9,0	-	-
Instroombeperking Wwb	0,2	0,2	0,2
Handhavingsbeleid	0,8	0,5	0,5
Schuldhelpverlening	0,5	0,5	0,5
Minimabeleid	0,3	0,3	0,3
Totaal onttrekkingen	90,5	89,5	95,6
mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-10,5	-1,2	-1,1
Stand Reserve Wwb inkomensdeel per 31/12	2,4	1,2	0,1
Verwachte aantallen 65- stand ultimo jaar	5.354	5.782	6.123

5.2 Technische onttrekkingen

In dit scenario halveren we de omvang van de technische onttrekkingen:

- consolidatieverschil GBB;
- daling uitkeringsbestand en ontvangsten debiteuren;
- korting ivm ketensamenwerken.

Binnen dit scenario moet bedacht worden dat dit alleen mogelijk is als er alternatieve dekkingen voor de omvang van de geschrapte onttrekkingen worden gevonden. We achten dit niet heel erg haalbaar, zeker niet in het licht van komende rijksbezuinigingen. Desondanks presenteren we in tabel 18 wel de financiële gevolgen hiervan voor de ontwikkeling van de reserve Inkomensdeel.

Tabel 18 Ontwikkeling reserve Inkomensdeel bij schrappen technische onttrekkingen

	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Wwb Inkomensdeel (in mln. euro)			
Stand Reserve Wwb inkomensdeel 1/1	12,9	2,4	1,9
Ontvangsten (budgetten)			
Gebundeld budget Wwb 65-, loaw, loaz en Bbz	79,7	88,0	94,1
Budget Bbz (25% deel)	0,3	0,3	0,3
Totaal budget Wwb inkomensdeel	79,9	88,3	94,4
Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen	78,1	86,3	92,3
Technische onttrekkingen	1,5	0,9	0,9
Daling uitk. Bestand en ontv. Debiteuren	0,6	0,3	0,3
Consolidatieverschil GBB	0,2	0,1	0,1
Korting op GF ivm ketensamenwerking	0,7	0,5	0,5
Beleidsmatige onttrekkingen	10,9	1,5	1,5
Totaal onttrekkingen	90,5	87,9	93,7
mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-10,5	-0,5	-0,1
Stand Reserve Wwb inkomensdeel per 31/12	2,4	1,9	1,8
Verwachte aantallen 65- stand ultimo jaar	5.354	5.782	6.123

5.3 Beleidsmatige onttrekkingen

In dit scenario beëindigen we enkele beleidsmatige onttrekkingen aan de reserve Inkomensdeel. Het gaat om de volgende maatregelen:

- de extra en tijdelijke formatie voor de uitvoering van onderzoeken naar voorliggende voorzieningen wordt per 2011 geschrapt;
- de opdracht aan de Belangenbehartiging WAO Nijmegen wordt vanaf 2011 niet meer verleend. Er vindt over 2011 nog wel een afbouw van de opdrachtverlening plaats;
- de onttrekking ten behoeve van de langdurigheidstoeslag wordt beëindigd. De toeslag wordt binnen het minimabeleid versoberd;
- de extra en tijdelijke formatie voor het handhavingsbeleid wordt per 2011 gehalveerd;
- de extra en tijdelijke formatie voor schuldhulpverlening wordt in 2012 gehalveerd.

Tabel 19 Ontwikkeling reserve Inkomensdeel bij schrappen beleidsmatige onttrekkingen

	Prognose 2010	Prognose 2011	Prognose 2012
Wwb Inkomensdeel (in mln. euro)			
Stand Reserve Wwb inkomensdeel 1/1	12,9	2,4	1,9
Ontvangsten (budgetten)			
Gebundeld budget Wwb 65-, loaw, loaz en Bbz	79,7	88,0	94,1
Budget Bbz (25% deel)	0,3	0,3	0,3
Totaal budget Wwb inkomensdeel	79,9	88,3	94,4
Noodzakelijke en onvermijdelijke onttrekkingen	78,1	86,3	92,3
Technische onttrekkingen	1,5	1,7	1,8
Beleidsmatige onttrekkingen	10,9	0,8	0,6
Re-integratie en werkgelegenheid	9,0	-	-
Instroombeperking Wwb	0,2	0,0	-
Handhavingsbeleid	0,8	0,3	0,3
Schuldhulpverlening	0,5	0,5	0,3
Minimabeleid	0,3	-	-
Totaal onttrekkingen	89,9	88,8	94,6
mutatie lopend jaar: overschot (+) / tekort (-)	-10,5	-0,5	-0,2
Stand Reserve Wwb inkomensdeel per 31/12	2,4	1,9	1,7
Verwachte aantallen 65- stand ultimo jaar	5.354	5.782	6.123

B1 Gesprekken met het veld

Aantallen gesprekken

De Nijmeegse gesubsidieerde arbeidskrachten in de ID zijn bij 171 organisaties werkzaam. Tot en met begin december 2009 spraken we met 93 van deze organisaties, verdeeld over de sectoren onderwijs, cultuur, zorg, welzijn, integratie en emancipatie, sport en jeugd. In totaal zijn er 106 organisaties waar gesubsidieerde arbeidskrachten via de Wiw in dienst zijn. We spraken reeds met 18 van hen. Onderstaand schema geeft een overzicht van de aantallen instellingen, welke we spraken en nog niet spraken.

	Aantal instellingen	Gesproken	Gesproken %	Niet gesproken	Niet gesproken %
ID-instellingen	171	93	54	78	46
Wiw-instellingen	106	18	17	88	83
Totaal ID en Wiw	277	111	40	166	60

Onderstaand schema toont aan hoeveel fte bij ID en Wiw-instellingen aanwezig is. Het schema laat tevens zien hoeveel fte reeds in beeld is en hoeveel nog niet door de bovengenoemde gesprekken met de instellingen.

	Aantal fte	Bereikt	Bereikt %	Niet bereikt	Niet bereikt %
ID-instellingen	712	293	41	419	59
Wiw-instellingen	452	33	7	419	93
Totaal ID en Wiw	1164	326	28	838	72

De gesprekken hebben tot doel om een beeld te krijgen van de bij de werkgevers werkzame gesubsidieerde arbeidskrachten. Bekeken is wat deze gesubsidieerde arbeidskrachten doen, voor hoeveel uren, wat hun uitstroombmogelijkheden zijn en wat de (financiële) mogelijkheden van de werkgever zijn om de gesubsidieerde arbeidskrachten regulier in dienst te nemen of elders regulier uit te laten stromen.

Voor instellingen en/of gesubsidieerde arbeidskrachten die aangaven ondersteuning te willen bij een traject richting reguliere uitstroom, bood de gemeente Nijmegen hulp aan. Dit kan bestaan uit een traject (bijvoorbeeld via Werkwijzer), een cursus (zoals de ontwikkelde variant op de Leren en Werken cursus welke NXP inzet) of een kortdurende opleiding,

Hieronder volgt een overzicht van de conclusies welke wij uit de gesprekken met de instellingen trekken.

Conclusies uit gesprekken met instellingen

Uit de gesprekken met de instellingen is gebleken dat de instellingen in twee groepen te verdelen zijn:

1. Instellingen die een goed beeld hebben van hun gesubsidieerd personeel.
2. Instellingen die geen goed of geen beeld hebben van hun gesubsidieerd personeel.

Instellingen met goed beeld van hun gesubsidieerd personeel:

- Ongeacht het raadsbesluit inzake de scenario's hebben een deel van deze instellingen een actief in- en uitstroombesluit voor gesubsidieerde arbeidskrachten. Zij laten hun gesubsidieerde arbeidskrachten cursussen volgen en bezien uitstroombmogelijkheden buiten de organisatie of instroombmogelijkheden op een reguliere functie binnen de ei-

gen organisatie. Organisaties met een positief uitstroombesluit zijn onder andere Interlokaal, Kion, CWZ en Doornroosje.

- Een deel van de instellingen geeft aan het raadsbesluit af te wachten en voorlopig niet actief bezig te zijn met de uitstroombmogelijkheden van hun gesubsidieerd personeel.
- Een deel van de instellingen heeft geen financiële middelen om hun gesubsidieerde arbeidskrachten regulier in dienst te nemen.
- Een deel van de instellingen geeft aan dat hun gesubsidieerd personeel door omstandigheden in de persoon gelegen geen mogelijkheden tot een reguliere baan heeft.
- Een deel van de gesubsidieerde arbeidskrachten lijkt voor een Wsw-indicatie in aanmerking te komen. Vele gesubsidieerde arbeidskrachten verkiezen echter een ID of Wiw-functie boven een Wsw-baan.
- Kleinere instellingen van wie het voortbestaan afhangt van de inzet van gesubsidieerde arbeidskrachten hebben geen belang bij uitstroom.
- Het basisonderwijs heeft reeds enkele jaren geleden al een slag gemaakt om gesubsidieerde arbeidskrachten regulier in dienst te nemen of regulier uit te laten stromen. Alle gesubsidieerde arbeidskrachten die regulier uit konden stromen, hebben dat al gedaan. Het huidige gesubsidieerde personeel heeft daardoor minder uitstroompotentie.

Instellingen zonder een goed beeld van hun gesubsidieerd personeel:

- Het grootste gedeelte van deze instellingen wacht het raadsbesluit af. Pas daarna zullen zij eventuele acties gericht op regulier werk bezien.
- Een gedeelte van deze groep instellingen is ontevreden over de kwaliteit van hun gesubsidieerde arbeidskrachten.

Overkoepelende conclusie

Slechts een gedeelte (groeve inschatting: 25%) van de gesproken instellingen werkt actief mee aan uitstroombmogelijkheden.

Gemeente Nijmegen

De gemeente Nijmegen heeft haar gesubsidieerd personeel in beeld (6,7% van de bereikte fte van het aantal gesproken instellingen). De gemeente dient echter te bezuinigen op personeelskosten. We onderzoeken de mogelijkheden om gesubsidieerd personeel regulier in dienst nemen, maar gezien het bovenstaande lijken de kansen hierop klein.

Conclusies/oriëntatie gesprekken programmamanagers en verantwoordelijke portefeuillehouders

De portefeuillehouders vinden niet alle betrokken instellingen even relevant voor de Nijmeegse infrastructuur cq. leveren niet altijd een concrete bijdrage aan de programmadoelstellingen. Waar dit wel het geval is, is de algehele conclusie dat er geen financiële ruimte is voor (mede)financiering vanuit hun programma's voor het behoud van ID-banen cq. Wiw-banen. Een nadere analyse in detail moet nog plaatsvinden, maar wordt ter overweging gegeven aan de nieuwe coalitie.

ID-instellingen

Naam organisatie	Aantal Fte	Stand van zaken
Onderwijs		
Basisonderwijs	20,4	Alle gesubsidieerde arbeidskrachten die regulier uit konden stromen, zijn reeds uitgestroomd. Is in het verleden al aandacht aan besteed.
Basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs.	25,02	Alle gesubsidieerde arbeidskrachten die regulier uit konden stromen, zijn reeds uitgestroomd. Is in het verleden al aandacht aan besteed.
Leer-werkschool	4,5	Wachten besluit af.
Cultuur		
Grote culturele instelling	2	Heeft zelf arrangementen voor gesubsidieerde arbeidskrachten opgesteld. Laatste ID-er stroomt dd 01-01-2010 uit.
Middelgrote culturele instelling	4,25	Zijn alert op uitstroommogelijkheden, maar mogelijkheden lijken beperkt.
Grote culturele instelling	5,13	Zijn in gesprek met gemeente over arrangementen. .
Grote culturele instelling	8,38	Zijn in gesprek met gemeente over arrangementen.
Middelgrote culturele instelling	3,25	Ivm reorganisatie worden trajecten gezien.
Kleine culturele instelling	5,25	Zijn afhankelijk van de gesubsidieerde arbeid.
Kleine culturele instelling	2	Indien rijkssubsidie ontvangen wordt, waarschijnlijk mogelijkheden om gesubsidieerde arbeidskrachten regulier aan te nemen.
Kleine culturele instelling	2,13	Geen aandacht voor mogelijkheden tot uitstroom.
Kleine culturele instelling	1	Kandidaat blijkt Wsw-er.
Zorg en Welzijn		
Grote maatschappelijke organisatie	23,31	Denken mee over een mogelijke inkrimping van het aantal gesubsidieerde banen.
Grote maatschappelijke organisatie	4,59	Onderzoeken de mogelijkheden van de betrokken gesubsidieerde arbeidskrachten.
Grote maatschappelijke organisatie	14,81	Onderzoeken de mogelijkheden van de betrokken gesubsidieerde arbeidskrachten.
Middelgrote maatschappelijke organisatie	9,31	Onderzoeken de mogelijkheden van hun gesubsidieerde arbeidskrachten en bezien de mogelijkheden van regulier werken.
Kleine maatschappelijke organisatie	1	Gesubsidieerde arbeidskracht wordt in 2010 65 jaar.
Grote maatschappelijke organisatie	12,38	Zijn in gesprek met gemeente over arrangementen.
Grote maatschappelijke organisatie	4,97	Veel senioren, maar onderzoekt hun mogelijkheden.
Grote maatschappelijke organisatie	3,75	Ondernemen actie op uitstroom.
Grote maatschappelijke organisatie	5,34	Bezien ivm reorganisatie mogelijke uitstroom.
Kleine maatschappelijke organisatie	1	Geen mogelijkheden om gesubsidieerde arbeidskrachten regulier aan te nemen.
Integratie		
Grote interculturele organisatie	6,81	Denken mee over inkrimping. Zijn zelf erg gericht op reguliere uitstroom van gesubsidieerde arbeidskrachten.
Kleine emancipatorische organisatie	1,95	Wachten raadsbesluit af.
Kleine emancipatorische organisatie	1,13	Kandidaat is gebaat bij voortbestaan van de voorziening.
Milieu		
Grote milieu organisatie	4,50	Ziet geen reguliere kansen en wil de regeling het liefste afbouwen. De gemeente Nijmegen houdt gesprekken met

		betrokken gesubsidieerde arbeidskrachten om loopbaan-kansen te bezien.
Kleine milieu organisatie	2,25	Zijn in gesprek met gemeente over arrangementen.
Middelgrote milieu organisatie	7,13	Kans op reguliere uitstroom is klein.
Grote milieu organisatie	10,25	Wachten raadsbesluit af.
Sport		
Kleine sportorganisatie	2,13	Geen aandacht voor mogelijkheden tot uitstroom.
Kleine sportorganisatie	1	Inzet ID is additioneel. Wordt niet regulier.
Middelgrote sportorganisatie	5,63	Geen kansen op reguliere uitstroom.
Jeugd		
Peuterspeelzalen	1,13	Onderzoekt de mogelijkheden.
Peuterspeelzalen	37,78	Zetten uitstroomtraject in voor 20 gesubsidieerde ar-beidskrachten.
Maatschappelijke opvang		
Grote maatschappelijke organisa-tie	1,13	Ondernemen actie op uitstroom.
Grote maatschappelijke organisa-tie	2,13	In gesprek over arrangementen.
Gemeente Nijmegen		
Diverse directies	20,1	Reguliere uitstroom wordt onderzocht

Wiw

Onderwijs		
Basisonderwijs	1,13	Alle gesubsidieerde arbeidskrachten die regulier uit kon-den stromen, zijn reeds uitgestroomd. Is in het verleden al aandacht aan besteed.
Cultuur		
Grote culturele instelling	1,13	Zijn in gesprek met gemeente over mogelijkheden.
Middelgrote culturele instelling	0,75	Zijn alert op uitstroommogelijkheden, maar mogelijkheden lijken beperkt.
Kleine culturele instelling	1,13	Zijn afhankelijk van de gesubsidieerde arbeid.
Kleine culturele instelling	1,13	Geen kans op regulier.
Zorg en Welzijn		
Middelgrote maatschappelijke organisatie	1,13	Onderzoeken de mogelijkheden van hun gesubsidieerde arbeidskrachten en bezien de mogelijkheden van regulier werken.
Grote maatschappelijke organisa-tie	4,25	Zijn in gesprek met gemeente over arrangementen.
Grote maatschappelijke organisa-tie	0,70	Onderzoekt de mogelijkheden van de betrokken gesubsidieerde arbeidskracht.
Grote maatschappelijke organisa-tie	3,75	Ondernemen actie op uitstroom.
Milieu		
Grote milieu organisatie	3,25	Wachten raadsbesluit af.
Integratie		
Grote interculturele organisatie	4,50	Denken mee over inkrimping. Zijn zelf erg gericht op regu-liere uitstroom van gesubsidieerde arbeidskrachten.
Kleine emancipatorische organi-satie	1,95	Wachten raadsbesluit af.
Maatschappelijke opvang		
Grote maatschappelijke organi-satie	2,25	In gesprek over arrangementen.
Gemeente Nijmegen		
Diverse directies	2,26	Reguliere uitstroom wordt onderzocht.

B2 Visie op re-integratie

Hieronder volgt een overzicht van de wijzigingen die we in de nota Aan het werk vanuit de bijstand hadden aangekondigd.

Wijziging	Toelichting en gewenst effect	Verwijzing
Wijzigingen in de verordening		
Beperking duur van de werkervaringsbaan, wijziging van naamgeving werkervaringsbaan in re-integratieplaats	<ul style="list-style-type: none"> - Maximale duur beperken tot twee jaar - Doelgroep uitbreiden - Begeleiding gedurende de periode intensiveren Doel van de ingrepen is het bevorderen van de doorstroom naar werk, kosteneffectiviteit verhogen, meer mensen kunnen uiteindelijk gebruik maken van het instrument.	Hoofdstuk 3.4.5
Wijziging van de brugbaan, onder andere wijziging van naam brugbaan in brugsubsidie	<ul style="list-style-type: none"> - Flexibilisering van het instrument - Vereenvoudigen aanvragen en verantwoording Doel van beide ingrepen is het aantrekkelijker maken van het instrument voor werkgevers.	Hoofdstuk 3.4.5
Verlenging van de arbeids-gewenningsplaats en naamswijziging in oriëntatieplaats	<ul style="list-style-type: none"> - Duur verlengen van drie naar zes maanden Dit sluit beter aan bij de vragen van werkgevers en de periode die nodig is om in complexe situaties de juiste en volledige diagnose te stellen.	Hoofdstuk 3.4.3
Programma (ipv toeleidingstrajecten)	Sinds 2007 voeren we de re-integratie in eigen beheer uit. Niet langer spreken we over toeleidings- of re-integratietrajecten, maar over programma's. Een programma kan gericht zijn op ontwikkeling en/of op re-integratie. Expliciet is aangegeven dat de duur van een programma afhankelijk is van de startsituatie van de klant. Hierdoor bereiken we dat re-integratie zich óók op klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt richt.	Hoofdstuk 3.4
Re-integratieladder (ipv indeling in re-integratie- en participatiekolom)	<ul style="list-style-type: none"> - Individuele verschillen en de verschillende routes naar werk tot uitdrukking brengen 	Hoofdstuk 3.4
<i>Premiebeleid</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsregels beoordelen en aanpassen op hun effectiviteit voor re-integratie en participatie De planning is om wijzigingsvoorstellen in het premiebeleid in 2009 voor te bereiden en uiterlijk 1 januari 2010 in te voeren.	Hoofdstuk 3.4
Faciliteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Invoeren 'rugzakje' waaruit onkosten gerelateerd aan deelname programma of werkaanvaarding betaald kunnen worden Gestreefd wordt om het besluit tot uitbetaling zo laag mogelijk in de organisatie te nemen. Hierdoor wordt tijd gewonnen en kunnen (praktische) belemmeringen voor de klant direct worden weggenomen. Dit moet het proces naar werk versnellen en positief beïnvloeden.	Hoofdstuk 3.4
Doelgroep participatiebanen	<ul style="list-style-type: none"> - Doelgroep verruimen met kandidaten op werkervaringsbaan die verder voldoen aan de voorwaarden van de p-baan 	Hoofdstuk 3.4.2
<i>Invoeren participatieplaat-</i>		Hoofdstuk 3.4.2

Wijziging	Toelichting en gewenst effect	Verwijzing
<i>sen</i>		
<i>Wijzigingen naar aanleiding van bijzondere doelgroepen</i>		
<i>Doelgroepen van het re-integratiebeleid</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Plan van aanpak opstellen en vaststellen voor de groepen allochtonen en mensen met een beperking 	Hoofdstuk 3.3
<i>Overige wijzigingen in de instrumenten</i>		
<i>Intake & diagnose</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Intensiveren van de intake & diagnose <p>Om de effectiviteit van re-integratie te verhogen is het van belang om aan de start van een programma een juiste diagnose te stellen en hierop de route naar werk uit te stippelen in samenspraak met de klant.</p>	Hoofdstuk 3.4
<i>Systematiek van de inleenvergoeding wijzigen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Flexibilisering van de inzet van re-integratieplaatsen <p>Door wijziging moet meer rekening worden gehouden met de arbeidsproductiviteit van kandidaten én daarmee de kosten die een werkgever moet maken. Rechtvaardiger.</p>	Hoofdstuk 3.4.5
<i>Afbouw van de oude vormen van gesubsidieerde arbeid</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Instroom beperken - Uitstroom bevorderen - Gemeentelijke kosten omlaag brengen <p>Doel van de ingrepen is meer mensen regulier aan het werk te krijgen en kosten te besparen. In 2009 wordt een plan van aanpak voorbereid dat na besluitvorming in de raad per 1 januari 2010 uitgevoerd moet gaan worden</p>	Hoofdstuk 3.5
<i>Wijzigingen in werkwijzen</i>		
<i>Aanbesteding 'ondersteunende producten'</i>	<ul style="list-style-type: none"> - aanbesteding producten <p>Doel is het afsluiten van (kwalitatief goede en voordelige) raamovereenkomsten. We voldoen hiermee aan de Europese, landelijke en gemeentelijke richtlijnen wat betreft de inkoop van diensten.</p>	Hoofdstuk 3.4
<i>Vraaggerichte werkwijze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Intensiveren van de werkwijze - Samenwerking met het toekomstige WERKbedrijf - Stroomlijning van de dienstverlening - Samenhang met strategische doelen op de terreinen Onderwijs, Economie en Arbeidsmarktbeleid realiseren 	Hoofdstuk 4
<i>Wijkgerichte werkwijze</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Separate besluitvorming over structurele werkwijze (stedelijk kader wijkgerichte werkwijze Werk & Inkomen). - Losse uitvoeringsprogramma's voor Hatert, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost. - Continueren van de wijkgerichte werkwijze in Oud West. 	Hoofdstuk 4
<i>Financieel</i>		
<i>Inzet reserve inkomensdeel</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Deel van de reserve inzetten <p>Financiële druk op het werkdeel ontlasten en re-integratiedoelen realiseren.</p>	Hoofdstuk 5 en Bestedingsplan
<i>Verdeling uitgaven producten</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Verhouding product participatie en overige producten ten laste van het werkdeel wijzigen naar 50 : 50 	Hoofdstuk 5 en Bestedingsplan

Re-integratiebeleid 2009 - 2012

In dit hoofdstuk lichten we het toekomstige re-integratiebeleid voor de periode 2009 - 2012 toe. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Kernpunten van het huidige beleidskader (paragraaf 3.1);
- Re-integratiedoelen voor de periode 2009 - 2012 (paragraaf 3.2);
- Doelgroepen van het re-integratiebeleid (paragraaf 3.3);
- Invoeren van de re-integratieladder (paragraaf 3.4) en
- Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid (paragraaf 3.5). -niet toegevoegd-

Kernpunten van het huidige beleidskader

Met de komst van de Wwb in 2004 heeft de gemeente Nijmegen het tot dan toe gevoerde re-integratiebeleid opnieuw beschreven en bijgesteld in het Beleidsplan *Re-integratie 2004 - 2008*. In de loop van de tijd hebben herijkingen hierop plaatsgevonden, die waren noodzakelijk om ervoor te zorgen dat het aantal bijstandsgerechtigden afnam. Het re-integratiebeleid heeft in de afgelopen periode dan ook vooral in het teken gestaan van de afname van het bijstandsvolume.

In het huidige beleid is een scheiding aangebracht tussen twee pijlers, een re-integratiepijler en een participatiepijler. De eerste pijler is gericht op mensen waarvan we verwachten dat zij binnen drie jaar aan het werk kunnen. De tweede pijler is gericht op de mensen die niet binnen drie jaar aan het werk kunnen. Hieronder vallen ook de mensen zonder arbeidsplicht.

De juridische grondslag voor de toekenning van voorzieningen aan individuen is vastgelegd in een verordening, de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand. In de verordening staan alle voorzieningen opgesomd en staan onder andere de algemene voorwaarden genoemd om in aanmerking te komen voor een voorziening. In de verordening wordt ook ingegaan op het doel, de doelgroep en de inhoud van iedere voorziening (of instrument). In de bijlage staat een overzicht van de tot 1 april 2009 geldende voorzieningen.

Gesubsidieerde arbeid is één van de voorzieningen die we kunnen inzetten om bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen. Er zijn verschillende vormen van gesubsidieerde arbeid in Nijmegen:

- Werkervaringsbanen, waartoe ook de jongerenwerkervaringsbanen en de Groeibanen behoren;
- De oude vormen van gesubsidieerde arbeid: de In- en Doorstroombanen en de banen in het kader van de Wet inschakeling werkzoekenden;
- Participatiebanen.

Van de uitgaven ten laste van het werkdeel behoort 60 % tot de laatste twee vormen van gesubsidieerde arbeid. Het restant is beschikbaar voor de overige vormen en voorzieningen uit de re-integratiepijler.

Re-integratiedoelen voor de periode 2009 - 2012

De overkoepelende doelstelling voor het programma Werk & Inkomen is de realisatie van een bestandsdaling van 25 % ultimo 2010 ten opzichte van 2006. Deze afspraak uit het bestuursakkoord *Samen aan de slag* komt voor Nijmegen neer op de realisering van de volgende aantallen:

Ambities vertaald in klantenaantallen (macrodoelstelling)

	ultimo 2008 (raming)	ultimo 2009 (raming)	ultimo 2010 (raming)
Actieve klanten Wwb (exclusief 65+)	5.074	5.074	5.074
Effect bestuursakkoord rijk-gemeenten (cumulatief)	-255	-510	-765
Doelstelling bestuursakkoord in klantenaantallen	4.819	4.564	4.309

Uit: Toekomstscenario voor Werk & Inkomen, Directie Inwoners, april 2008

De bestandsdaling realiseren we via drie uitstroomwegenⁱ:

1. Autonome uitstroom;
2. Uitstroom als gevolg van handhavingsinspanningen en
3. Uitstroom als gevolg van re-integratie-inspanningen.

In de nota *Aan het werk vanuit de bijstand* wordt ingegaan op het re-integratieonderdeel en de wijze waarop dit versterkt kan worden zodat een wezenlijke bijdrage wordt geleverd aan de hoofddoelstelling. We hebben (nieuwe) doelstellingen en subdoelen geformuleerd en daarbij de indicatoren benoemd. De doelen, indicatoren en de daarbij gewenste normen worden na tabel 5 toegelicht.

We hebben ervoor gekozen om te monitoren op onze hoofddoelstelling. De monitoren op de doelen en subdoelen zal via de reguliere BBI-cyclus verlopen. Dit zal pas in de loop van 2009 - 2010 gerealiseerd worden. Zo zijn de registratiesystemen nog niet dusdanig ingericht om op persoonsniveau inzicht te geven in de opeenvolgende re-integratie-instrumenten en de resultaten hiervan.

Overzicht van (sub)doelstellingen met indicatorenⁱⁱ

	Doelstellingen en subdoelen		Indicatoren
I	Terugdringen werkloosheid		
	a. verkleinen afstand tot werk	1	Duurzame deelname werk
	b. vergroten arbeidsaanbod	2	Hernieuwde instroom
	c. terugdringen kosten	3	Stapje op re-integratieladder
		4	Arbidsaanbod
		5	Uitkeringsduur
		6	Uitkeringslasten
II	Bevorderen maatschappelijke participatie		
		7	Deelname maatschappelijke activiteiten

Terugdringen werkloosheid

Het terugdringen van de werkloosheid onder de gemeentelijke doelgroep is een doelstelling voor het Nijmeegse re-integratiebeleid. Het accent van de Nijmeegse inspanningen ligt op het terugdringen van werkloosheid onder de Wwb-ers. Daarnaast richten de gemeentelijke inspanningen zich ook op het toeleiden van werkzoekende mensen zonder uitkering en Anwers. De bij deze doelstelling horende subdoelen zijn:

- (d) het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt,
- (e) het vergroten van het arbeidsaanbod en
- (f) het terugdringen van de (uitkerings)kosten.

Hieronder lichten we de indicatoren toe en vermelden we tevens de gewenste normen vanaf 2009 (zie tabel 6).

Overzicht van indicatoren en normen (doelstelling I)

Indicatoren	Norm
1 Duurzame deelname werk	- 10 % van bijstandsbestand stroomt uit naar werk
2 Hernieuwde instroom	- maximaal 5 % van de jaarlijkse instroom heeft zes maanden eerder een bijstandsuitkering ontvangen
3 Stapje op re-integratieladder	- deelname aan programma's (ca.1.500) - oriëntatieplaatsen (instroom: 60) - re-integratieplaatsen (standcijfer: 300) - brugsubsidies (100)
4 Arbeidsaanbod	- 250 niet-uitkeringsgerechtigden hebben deelgenomen of nemen deel aan een re-integratievoorziening eind 2010
5 Uitkeringsduur	- - minimaal 65 % van de kansrijke nieuwe klanten ontvangt niet langer dan zes maanden een Wwb-uitkering - de gemiddelde uitkeringsduur van het klantenbestand blijft stabiel
6 Uitkeringslasten	Nader te bepalen

Ad 1 Duurzame deelname werk

Duurzame deelname aan werk kan in de vorm van werknemerschap, inclusief tijdelijk werk via een uitzendbureau, of in de vorm van zelfstandig ondernemerschap. Het moet gaan om werkaanvaarding zonder de inzet van een voorziening. Duurzaamheid is minimaal zes maanden aan het werk.

Ad 2 Hernieuwde instroom

We beschouwen uitstroom uit de uitkering als een succes. Gezien de kwalificatie 'duurzaam' bij uitstroom is de norm met betrekking tot de hernieuwde instroom opgenomen: maximaal 5 % van de jaarlijkse instroom heeft zes maanden eerder een bijstandsuitkering ontvangen.

Ad 3 Stapje op re-integratieladder

Deze indicator moet de operationalisering worden van het subdoel 'verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt'. Door de diversiteit en complexiteit van de Wwb-populatie is directe uitstroom naar werk niet altijd het primaire doel van de re-integratieactiviteiten. Door het opnemen van deze indicator wordt hier uitdrukking aangegeven. We moeten er vooralsnog voor kiezen deze indicator meetbaar te maken door het opnemen van (stand)cijfers per voorzieningen. Op termijn moet op individueel niveau zichtbaar worden welke vooruitgang richting arbeidsmarkt is geboekt.

Ad 4 Arbeidsaanbod

Deze indicator is opgenomen om onze doelen ten aanzien van de toeleiding naar werk van niet-uitkeringsgerechtigden tot uitdrukking te kunnen brengen. In het Bestuursakkoord *Samen aan de slag* is de afspraak gemaakt om 25.000 niet-uitkeringsgerechtigden geactiveerd te hebben eind 2010. We formuleren als doelstelling om eind 2010 250 nuggers geactiveerd te hebben. Activering hebben we geoperationaliseerd als deelname aan één of meer re-integratievoorzieningen.

Ad 5 Uitkeringsduur

Het hoofddoel is mensen zo snel mogelijk duurzaam te re-integreren. De uitkeringsduur is opgenomen om het begrip 'zo snel mogelijk' te definiëren. Het streven is de uitkeringsduur van kansrijke nieuwe klanten te beperken tot maximaal zes maanden.

Ad 6 Uitkeringslasten

Deze indicator geeft de koppeling met de overkoepelende doelstelling weer. We willen ten slotte het bijstandsvolume doen afnemen om te voorkomen dat het budget voor het Inkomensdeel onvoldoende is om de uitkeringslasten te betalen. Bij de ontwikkeling van de monitor over de (kosten)effectiviteit van re-integratie zullen we de norm bij deze indicator verder invullen.

Bevorderen maatschappelijke participatie

Het bevorderen van maatschappelijke participatie is de tweede doelstelling van het re-integratiebeleid. Voor sommige groepen mensen is deelname aan werk vooralsnog geen optie. Dit is bijvoorbeeld het geval voor mensen met een ernstige fysieke beperking. Het landelijke beleid is erop gericht deze groep zoveel mogelijk uit te filteren en geen onderdeel te laten zijn van het re-integratiebeleid (denk aan Wsw en Wia). Mensen voor wie werk (vooralsnog) geen optie is, bevinden zich desondanks ook in het Wwb-bestand.

De doelstelling 'bevorderen maatschappelijke participatie' is niet nieuw: ook in het huidige beleid is hier een doelstelling voor opgenomen. Onder invloed van de vorming van het participatiebudget verwachten we begin 2009 een (bredere) visie op het begrip participatie in relatie tot re-integratie te ontwikkelen. In de onderstaande tabel staan de huidige indicator en normen.

Overzicht van indicatoren en normen (doelstelling II)

Indicator	Norm
1 Deelname maatschappelijke activiteiten	- aantal ID-banen - aantal Wiv-banen - Wsw-normen

Doelgroepen van het re-integratiebeleid

De doelgroep voor het re-integratiebeleid staat in de Wet werk en bijstand. Deze groep bestaat uit:

- mensen met een bijstandsuitkering;
- werkloze niet-uitkeringsgerechtigden;
- mensen met een Anw-uitkering.

De prioritaire doelgroep bestaat uit de bijstandsgerechtigden. Deze doelgroep wordt onderverdeeld in twee subgroepen:

1. Wwb-ers met arbeidspotentie

Klanten waarvoor een re-integratie-inspanning geldt. Dit zijn klanten die in meer of mindere mate arbeidspotentie hebben. Hiertoe behoren bijvoorbeeld klanten met een bijstandsuitkering waaraan de arbeidsplicht is gekoppeld, met gesubsidieerd werk, met een ondernemersinkomen en klanten die bij een werkgever met loonkostensubsidie werken.

2. Wwb-ers zonder re-integratie-inspanning

Klanten waarvoor (tijdelijk) geen re-integratie-inspanning geldt. Het gaat om klanten die al langer dan twee jaar ontheven zijn van de arbeidsplicht. Tot deze groep behoren ook de Wsw-geïndiceerden die op de wachtlijst staan én een Wwb-uitkering ontvangen.

De komende periode worden alle bijstandsgerechtigden door de afdeling Werk & Inkomensverstrekking. Bij dit laatste onderdeel wordt specifiek naar de arbeidspotentie van mensen gekeken. Een onderdeel hiervan is (de ontheffing van) de arbeidsplicht.

Naast de bovenstaande indeling van groepen naar inkomstenbron, wordt ook vaak een onderscheid gemaakt naar een meer beleidsmatige indeling van doelgroepen. Het gaat om doelgroepen waarvoor specifieke instrumenten of werkwijzen ingezet (zouden) moeten worden. In deze paragraaf geven we een globaal overzicht van deze beleidsmatige doelgroepen en de onderbouwing voor een bijzondere aanpak. Het gaat (vooralsnog) om de volgende drie groepen:

- Jongeren;
- Allochtonen;
- Werklozen met een beperking.

Er kan overigens op individueel niveau een overlap bestaan; een persoon kan tot alle drie de groepen behoren. We hebben er voor gekozen om een allochtone jongere en/of een jongere met een beperking onder de doelgroep jongeren (tot 27 jaar) te laten vallen. Wat betreft de prioritering tussen allochtone afkomst en beperking hebben we besloten deze af te laten hangen van de individuele situatie. De prioritering is ook minder relevant, omdat we voor allochtonen en werklozen met een beperking geen aparte dienstverleningsconcepten hebben ingevoerd (zie hoofdstuk 4 over de uitvoering van het re-integratiebeleid). In 2009 zullen we voor in ieder geval de doelgroepen 'allochtonen' en 'werklozen met een beperking' een plan van aanpak opstellen.

Invoeren van de re-integratieladder

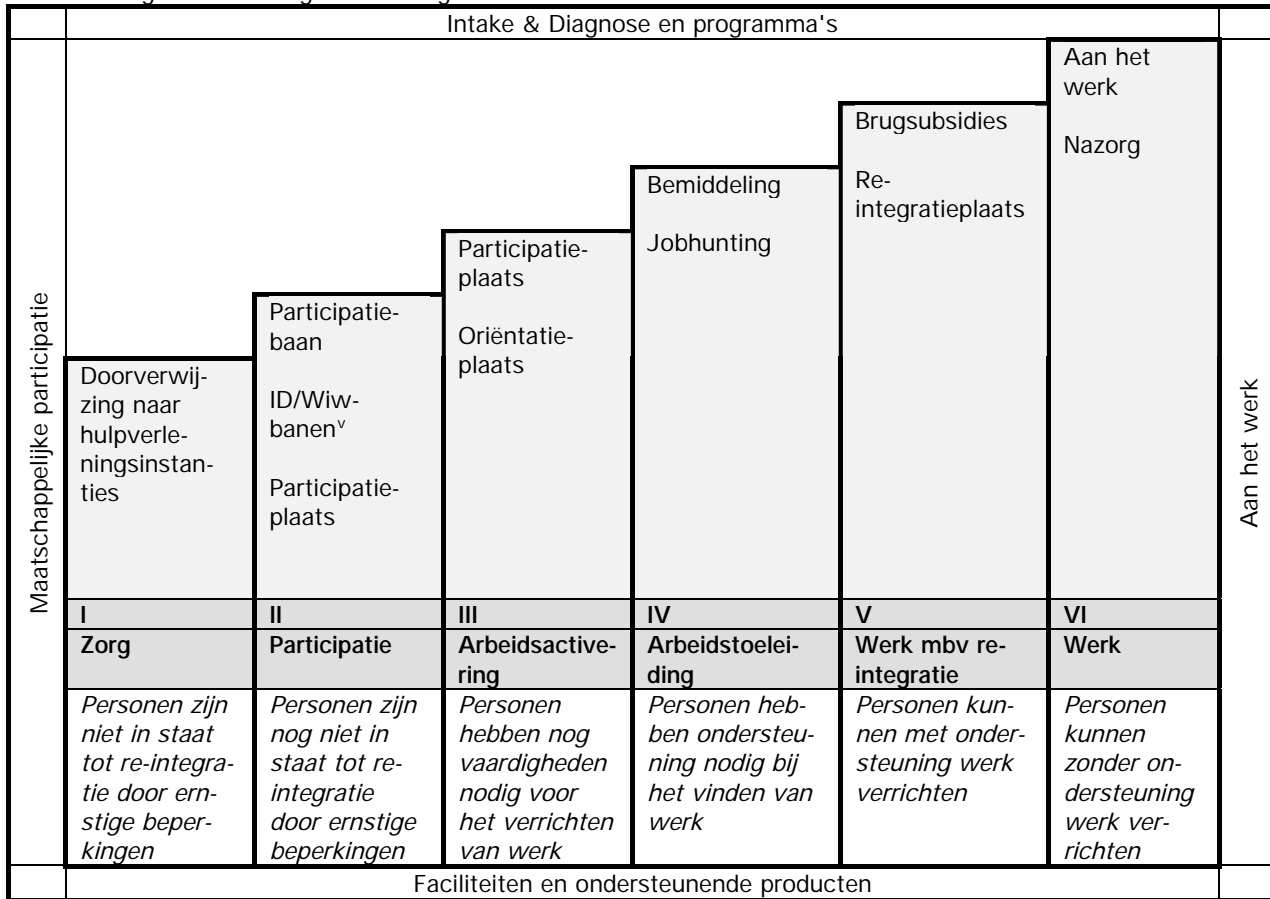
In deze paragraaf lichten we de re-integratieladder in Nijmegen toe. Steeds meer gemeenten maken gebruik van een ladder om de ontwikkeling van een klant richting werk weer te geven. In Nijmegen hebben we tot nu toe niet op beleidsmatig en uitvoerend niveau met een re-integratieladder gewerkt. In deze paragraaf gaan we in op de beleidsmatige re-integratieladder. De ontwikkeling en invoering van een re-integratieladder op uitvoerend niveau staat hier (nog) los van.

Op de volgende pagina staat de re-integratieladder afgebeeld. Bij de eerste trede 'zorg' staat de klant feitelijk nog aan de kant. Dit is een trede waarin de inspanningen en kosten vanuit Werk & Inkomen minimaal zijn, maar waar andere organisaties, zoals hulpverleningsorganisaties zich inspannen om de klant te helpen. Bij de tweede trede 'participatie' zijn de inspanningen vanuit Werk & Inkomen minimaal, maar zijn wel (hoge) kosten gemoeid. Dit hangt samen met de keuze om activiteiten gericht op participatie zoveel mogelijk uit te besteden. Vanaf de derde trede verricht Werk & Inkomen activiteiten en de hieraan verbonden kosten worden ook binnen Werk & Inkomen gedekt.

De linkerkant van het schema is meer gericht op maatschappelijke participatie, de rechterkant op werken.ⁱⁱⁱ Aan de bovenkant van het schema zijn activiteiten geplaatst die niet gerelateerd zijn aan een trede van de ladder, namelijk intake & diagnose en de inzet van een programma. Het doel van 'intake & diagnose' is het bepalen van het noodzakelijke individuele programma om werkaanvaarding te realiseren. De fase intake & diagnose is een voorname stap om te komen tot een efficiënt en effectief programma. Efficiënt in de zin dat we alleen noodzakelijke instrumenten inzetten om tot het gewenste eindresultaat te komen. En effectief in de zin dat het opgestelde programma ook daadwerkelijk leidt tot het gewenste resultaat. De komende periode wordt de intake- en diagnosefase versterkt langs twee sporen:

1. voldoende en kwalitatief hoogwaardige diagnose-instrumenten ter beschikking te stellen aan de uitvoerders van het re-integratiebeleid;
2. de mogelijkheden om een leerwerkbedrijf in eigen beheer in samenwerking met een externe partij te starten, onderzoeken.

Figuur 1 Re-integratieladder gevuld met instrumenten^{iv}

Ook 'programma' is aan de bovenkant van het schema geplaatst. Onder een 'programma' wordt het begeleidingstraject verstaan dat aan de klant wordt geboden om hem of haar (uiteindelijk) aan werk te helpen. Een programma wordt uitgevoerd door eigen re-integratiespecialisten. Het programma kan starten aan de linkerkant van het schema (trede I of II) en dan zal het vooral een 'ontwikkel'-karakter hebben en daarna overgaan naar de rechterkant van het schema (vanaf trede III). Dan zal het programma vooral een re-integratiekarakter hebben. Na de intake & diagnose wordt bepaald welke onderdelen c.q. instrumenten gedurende het programma worden ingezet om het gewenste resultaat, namelijk werkaanvaarding te realiseren. Voor de ene klant kan het programma naar verwachting één jaar in beslag nemen, maar het kan ook twee tot drie jaar in beslag nemen. Naast de uitvoering van het programma door onze eigen re-integratiespecialisten zullen we het vanaf 2009 ook mogelijk maken om een persoonsgebonden re-integratiebudget toe te kennen aan klanten als re-integratieprogramma, waardoor hun eigen inbreng in hun re-integratieproces wordt verhoogd.

Aan de onderkant van de re-integratieladder staan faciliteiten en ondersteunende producten genoemd. Ook deze onderdelen zijn niet gerelateerd aan een trede, maar kunnen gedurende de hele programmaperiode ingezet worden. De term 'faciliteiten' is een verzamelnaam voor een aantal randvoorwaardelijke activiteiten om het re-integratieproces succesvol te laten verlopen. Het gaat om:

- het premiebeleid voor bijstandsgerechtigden;
- extra kosten voor kinderopvang, reiskosten, sollicitatiekosten of andere kosten die mensen moeten maken om (uiteindelijk) weer aan het werk te komen.

Beide onderdelen zijn in de re-integratieverordening geregeld. Het huidige premiebeleid zetten we in eerste instantie voort, maar in de loop van 2009 zullen de huidige beleidsregels voor de premies worden beoordeeld op hun effectiviteit voor re-integratie en participatie. Ten aanzien van het tweede onderdeel (de extra kosten) hebben we het zo geregeld dat er voor

mensen die deelnemen aan een programma een 'rugzakje' beschikbaar is (in de re-integratieverordening is dit geregeld in het artikel 'overige vergoedingen'). Afhankelijk van de situatie van de klant kan de re-integratiespecialist tot een maximumbedrag de onkosten die direct gerelateerd zijn aan deelname programma en/of werkaanvaarding vergoeden.

Daarnaast hebben we een kinderopvangmakelaar die mensen bijstaat om de kinderopvangtoeslag aan te vragen bij de Belastingdienst en onze dienstverlening inzake de schuldhulpverlening. Wat betreft de diensten van de kinderopvangmakelaar constateren we dat deze makelaar niet alleen bij de start van werkzaamheden en kinderopvang ingezet moet worden, maar óók bij wijzigingen in de persoonlijke situatie van de klant gaandeweg de route naar werk. Dit betekent een intensivering en deze zullen we financieel vertalen in het Bestedingsplan Wwb 2009 - 2010. Wat betreft de schuldhulpverlening geldt dat we hierin recent een plan van aanpak hebben gepresenteerd om de doorlooptijden te versnellen en de hulpverlening effectiever en efficiënter te laten verlopen (zie ...).

Tot slot staat aan de onderkant van het schema 'ondersteunende producten'. De re-integratiespecialisten kunnen gedurende een programma ten behoeve van de toeleiding van klanten naar werk diverse ondersteunende producten inzetten. Voorbeelden hiervan zijn (kortdurende en functiegerichte) scholing, trainingen, coaching et cetera. Voor een deel worden de producten in eigen beheer uitgevoerd, maar sommige producten zijn zo specialistisch dat we deze op individuele basis inkopen bij derden. Na ruim een jaar ervaring met de uitvoering van re-integratiewerkzaamheden tekent zich een beeld af welke producten vaak ingezet worden. Voor de inkoop van deze producten zal een aanbestedingsprocedure gestart worden. De inzet zal zijn raamovereenkomsten af te sluiten met enkele partijen die de noodzakelijke ondersteunende producten aanbieden voor een voordelige prijs.

Trede I: Zorg

Op de trede Zorg worden personen geplaatst die niet in staat zijn tot re-integratie door ernstige beperkingen. De inspanningen en kosten vanuit Werk & Inkomen voor de personen zonder re-integratie-inspanning zijn beperkt. Voor het merendeel van de groep zal gelden dat volstaan, wordt met het doorverwijzen van mensen naar bijvoorbeeld hulpverleningsinstellingen. Bij deze groep personen moet er daarnaast alertheid zijn op eventuele rechten op andere (voorliggende) voorzieningen. Heel specifiek gaat het hier om eventuele rechten op een Wajong-uitkering en/of een indicatie voor arbeid via de Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

Het aantal mensen met een Wsw-indicatie die op de wachtlijst staan, baart ons zorgen. De (financiële) middelen om dit probleem op te lossen hebben we niet voorhanden. Momenteel investeren we vanuit het Werkdeel circa een half miljoen op jaarbasis voor bijstandsgerechtigden die op de Wsw-wachtlijst staan. Deze middelen worden door Support ingezet om mensen, in afwachting van een Wsw-dienstverband bij Breed, een dienstverband aan te bieden. Overigens, staan de overige 'reguliere' voorzieningen van de re-integratieladder open voor de groep wachtenden. Gezien hun afstand tot de arbeidsmarkt ligt de inzet van een re-integratieplaats (trede V) niet voor de hand. Een participatieplaats of een oriëntatieplaats (trede II) lijkt een geschikter alternatief om de wachtperiode tot een Wsw-dienstverband te overbruggen.

Trede II: Participatie

Op deze trede staan mensen die nog niet in staat zijn tot re-integratie door ernstige beperkingen. Desondanks zal voor een deel van deze mensen gelden dat er wel al eerste stappen richting re-integratie gezet kunnen worden. Mensen op deze trede kunnen dan ook een programma aangeboden krijgen. Het programma is afgestemd op hun (re-integratie dan wel ontwikkel)mogelijkheden. Specifieke instrumenten die tot deze trede behoren zijn de participatiebanen en de nieuwe participatieplaatsen. De oude vormen van gesubsidieerde arbeid behoren ook tot deze trede, maar instroom in een ID of Wiw-baan behoort in principe niet meer tot de mogelijkheden.^{vi}

Een programma dat aan mensen op deze trede wordt aangeboden zal vooral een ontwikkelkarakter hebben. De eerste periode van het programma zal gericht zijn op de oriëntatie van eigen mogelijkheden, het wegnemen van belemmeringen of obstakels die uiteindelijke arbeidsdeelname in de weg kunnen staan, maar ook op het motiveren van mensen om weer aan de slag te gaan. De ervaring leert dat dit soort houdingsaspecten relatief veel tijd kosten, maar anderzijds wél noodzakelijk zijn om een vervolgstap op de re-integratieladder te kunnen nemen.

Ondersteunende producten die op deze trede worden ingezet, worden veelal door derden uitgevoerd. Hier kan gedacht worden aan coachingstrajecten. Ook vallen hier trajecten in het kader van buurthulpprojecten onder. Binnen deze wijkgerichte projecten leveren buurtbewoners diensten aan buurtbewoners, die dat niet (meer) zelfstandig kunnen. De hulp wordt onderverdeeld in drie categorieën: woondiensten, zorgdiensten en welzijnsdiensten. Bij woondiensten gaat het bijvoorbeeld om klusjes in huis en het tuinonderhoud. Onder zorgdiensten valt onder andere boodschappen doen, hulp bij maaltijdbereiding en administratieve ondersteuning. Welzijnsdiensten hebben betrekking op mantelzorg, begeleiding bij artsenbezoek en sociale activiteiten. Binnen deze projecten worden doelen van Werk & Inkomen gecombineerd met die van het programma Zorg & Welzijn (Wet maatschappelijke ondersteuning). We verwachten in de toekomst vanuit Werk & Inkomen vaker (in de vorm van de inkoop van trajecten) deel te nemen aan dergelijke buurthulpprojecten. In de jaarlijkse bestedingsplannen zullen we hiervoor middelen reserveren. Het eindperspectief van de deelnemende klanten zal afhangen van hun eigen startsituatie. Zo kan het zijn dat deelnemers doorstromen naar een vervolgtrede op de trap en bijvoorbeeld de opleiding woonservicemedewerker gaan volgen en uitstromen naar werk, terwijl voor een andere deelnemer het traject eindigt in 'regulier' vrijwilligerswerk, participatieplaats of participatiebaan.

Participatiebanen

De participatiebanen zijn bedoeld voor bijstandsgerechtigden met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt, het kan zelfs voorkomen dat de bijstandsgerechtigde^{vii} is ontheven van de arbeidsplicht. Een participatiebaan wordt ingezet als het niet reëel is te verwachten dat de klant nog aan het werk komt. Helemaal uitsluiten doen we dat bij de start overigens niet. Het weer aan de slag gaan kan positieve invloed hebben op de kijk van eigen mogelijkheden en belemmeringen. Een participatiebaan is dan ook gedurende de eerste drie jaren tijdelijk. Jaarlijks beoordelen we of de voorziening noodzakelijk en adequaat is. De participatiebanen zijn een uitvloeisel van het coalitieakkoord en het aantal is beperkt tot maximaal 250 participatiebanen.

Ten aanzien van dit instrument stellen we voor de doelgroep uit te breiden met werknemers die nu op een werkervaringsbaan zitten, maar geen mogelijkheden hebben om door te stromen naar werk. De instroom in een participatiebaan biedt hun de mogelijkheid om het 'beschutte' werk voort te zetten. Een bijkomend voordeel voor het individu is dat er geen terugval in inkomsten plaatsvindt. Overigens blijven de criteria van een participatiebaan overeind staan: het moet gaan om mensen met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt waarvan we de verwachting hebben dat zij niet kunnen doorstromen naar werk.

Participatieplaatsen

De participatieplaatsen zijn een nieuw wettelijk instrument. Het gaat hier om een instrument dat in de Wet werk en bijstand beschreven staat en waar het college gebruik van kan maken. Het komt erop neer dat bijstandsgerechtigden voor wie de kans op arbeidsinschakeling gering is, onbeloonde additionele werkzaamheden mogen verrichten voor maximaal twee jaar. Het voornemen van het college is de geboden wettelijke mogelijkheden te benutten ten behoeve van de participatie- en arbeidsmogelijkheden van de klanten. Voordat daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van dit instrument, stelt het college nadere beleidsregels vast over de doelgroep, het doel, de aard van de additionele werkzaamheden, de duur van de participatieplaatsen en de uitvoering.

De inzet van de participatieplaats is essentieel gezien de schaarse middelen in het Werkdeel en de positionering van de re-integratieplaatsen. Deze laatste (de huidige werkervaringsbanen) willen we in de toekomst inzetten voor mensen die zich verder op de re-integratieladder begeven dan nu het geval is. Dit betekent dat we programma's moeten ontwikkelen gericht op hun competenties, arbeidsritme, kwalificaties en vaardigheden. Een participatieplaats eventueel aangevuld met scholing en opleiding biedt hiertoe het kader.

Trede III: Arbeidsactivering

Op deze trede staan mensen die nog vaardigheden moeten ontwikkelen voor het uiteindelijk verrichten van werk. Het gaat hier om werkzoekenden die belemmeringen op meerdere vlakken hebben om te kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. Op het gebied van kennis, vaardigheden, attitude en/of competenties moeten deze mensen zich nog verder ontwikkelen. Dit betekent dat er een intensief op re-integratiegericht programma aangeboden moet worden. Veel voorkomende producten die in deze fase worden ingezet zijn functiegerichte scholing en trainingen. Specifieke instrumenten die tot deze trede behoren zijn oriëntatieplaatsen en participatieplaatsen. Deze laatste hebben we in de voorgaande paragraaf al besproken.

Oriëntatieplaatsen

De oriëntatieplaats is de vervanger van de arbeidsgewenningsplaats. Het doel is gelijk gebleven, namelijk de werkzoekende sociale vaardigheden, arbeidsritme en arbeidsethiek op laten doen in een werkomgeving, maar de duur is verlengd van drie naar zes maanden. Deze verlenging is ingegeven vanuit de praktijk om combinaties met functiegerichte scholing en arrangementen met werkgevers te kunnen ontwerpen. Daarbij komt dat een periode van drie maanden bijzonder kort is om de doelen te realiseren.

Net als vroeger wordt ook in de toekomst een combinatie van (opeenvolgende) instrumenten toegepast. De oriëntatieplaats kan zo worden toegepast bij een intensieve intake & diagnose, waarin nog bepaald moet worden welke route naar werk ingezet moet worden.

Trede IV: Arbeidstoeleiding

Op deze trede staan mensen die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk. Het aangeboden re-integratieprogramma is gericht op het realiseren van de individuele match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Op deze trede wordt een keur aan activiteiten aangeboden: ondersteuning bij het solliciteren, motiveren, netwerk en relaties opbouwen, voorbereiden van sollicitaties, klanten wijzen op passende vacatures en het nabespreken van sollicitaties. Er kan gekozen worden voor een individuele begeleiding of groepsgewijze begeleiding. In dat laatste geval zullen we nauw samenwerken met de ketenpartners CWI en UWV. Met deze partners zijn we momenteel onder de werktitel 'werkacademie' een instrument aan het ontwikkelen dat ingezet kan worden voor werkzoekenden, die met elkaar onder begeleiding van een trainer activiteiten ondernemen om binnen afzienbare tijd aan het werk te komen.

Op de trede Arbeidstoeleiding kunnen wederom verschillende producten worden ingezet. Jobcoaching is een voorbeeld, maar ook functiegerichte scholing kan worden aangeboden in deze fase van de re-integratieladder. De voorbeelden die we in de ladder hebben geplaatst (jobhunting en bemiddeling) zijn voorbeelden en voornamelijk gekozen omdat deze termen de lading van activiteiten goed dekken.

Trede V: Werk met behulp van re-integratie

Op deze trede staan de mensen die aan het werk zijn met enige vorm van gemeentelijke ondersteuning. Zo kan het voorkomen dat mensen regulier aan het werk zijn, maar waar nog het ondersteunende product 'jobcoaching' wordt geboden. Daarnaast behoren de 'brugsubsidie' en de 're-integratieplaats' tot deze trede. Binnen deze trede is het de bedoeling om mensen in een zo regulier mogelijke werkomgeving te plaatsen.

Re-integratieplaatsen

De re-integratieplaats is de vervanger van de huidige (jongeren)werkervaringsbaan, waartoe ook de groei baan behoort. De naamswijzing benadrukt dat het hier gaat om een *re-integratie-instrument* richting werk en niet om een *baan* als eindstation. Inhoudelijk is de re-integratieplaats nauwelijks gewijzigd ten opzichte van de vroegere werkervaringsbaan. Ook de re-integratieplaats wordt voor één jaar toegekend in het geval het gemis aan werkervaring één van de belemmeringen is om werk te krijgen. Gedurende dat jaar ontvangt de deelnemer het wettelijk minimumloon. De deelnemer krijgt een arbeidsovereenkomst met de stichting Uitzicht en wordt vervolgens gedetacheerd bij een werkgever (inlener). Deze moet voor de arbeidskracht een inleenvergoeding betalen.

Er zijn drie verschillen. Een re-integratieplaats kan na één jaar nog maar één keer verlengd worden met maximaal één jaar. Een werkervaringsbaan kon twee keer verlengd worden. Het gevolg van deze verkorting is wel dat de positionering van het instrument op de re-integratieladder anders is geworden: klanten bevinden zich dichterbij de arbeidsmarkt dan voorheen. Een ander verschil is de doelgroep. Vanaf 2009 is het mogelijk een re-integratieplaats toe te wijzen aan een beperkt aantal werkzoekende niet-uitkeringsgerechtigden (de zogenoemde nuggers).

Redenen om de re-integratieplaats te verkorten zijn:

- Benadrukken van het tijdelijke karakter van de re-integratieplaats. Uit landelijke onderzoeken naar de effectiviteit van gesubsidieerde arbeid blijkt juist het tijdelijke karakter een positief effect te hebben, terwijl langdurige gesubsidieerde arbeidsvormen minder effectief blijken te zijn voor het behalen van de re-integratiedoelen;
- Door de verkorting realiseren we dat we in dezelfde tijd meer mensen werkervaring op kunnen laten doen dan binnen de huidige kaders. Het verhogen van het aantal re-integratieplaatsen is niet haalbaar vanwege de hoge kosten die aan dit instrument verbonden zijn;
- Door de invoering van instrumenten zoals de oriëntatieplaatsen, programma's gericht op de ontwikkeling van werkzoekenden en de participatieplaatsen creëren we voortrajecten waardoor we ook op andere wijze kunnen investeren in klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Als vervolg op deze instrumenten kan een re-integratieplaats worden aangeboden als tussenstap naar werk.

Redenen om de doelgroep voor de re-integratieplaats te verbreden, zijn:

- Voor de groep niet-uitkeringsgerechtigden zijn er onvoldoende instrumenten voorhanden die gericht zijn op het opdoen van werkervaring. Juist voor deze groep is het niet hebben van (Nederlandse) werkervaring een belangrijke belemmering;
- Vanwege de kosten die verbonden zijn aan een re-integratieplaats en de gemeentelijke prioriteit bij bijstandsgerechtigden, is een plafond ingebouwd. Vooralsnog bestemmen we 50 re-integratieplaatsen voor niet-uitkeringsgerechtigden.
- Verder zullen ook de oriëntatieplaatsen ingezet kunnen worden ten behoeve van de groep nuggers.

Naast deze wijzigingen zal in de loop van 2009/2010 de systematiek van inleenvergoedingen wijzigen. Nu is het zo dat voor iedere werkervaringsbaan een vaste inleenvergoeding wordt gevraagd aan de inlener. In de toekomst willen we naar een flexibel systeem waarin de hoogte van de inleenvergoeding afhankelijk is van de arbeidsproductiviteit van de kandidaat. Deze wijzigingsoperatie heeft veel impact voor de diverse uitvoerings- en samenwerkingspartijen en heeft mede daardoor meer voorbereidingstijd nodig.

Brugsubsidie

De brugsubsidie vervangt de huidige brugbaan. Het gaat in beide gevallen om een loonkostensubsidie voor de werkgever die een werkzoekende uit de doelgroep in dienst neemt. De naam is gewijzigd omdat de term 'brugbaan' suggereerde dat het zou gaan om een gesubsi-

dierde arbeidsplaats. Maar anders dan bij de werkervaringsbanen en participatiebanen, sluit de werkzoekende met de werkgever een arbeidscontract. De werkgever ontvangt een subsidie voor de loonkosten van de werknemer. De term brugsubsidie sluit beter op deze praktijk aan.

Inhoudelijk zijn er nauwelijks veranderingen doorgevoerd, wel is gestreefd naar een verdere flexibilisering van de brugsubsidie. Dit komt tot uitdrukking in het benoemen van een maximaal bedrag aan brugsubsidie. In beleidsregels stellen we de criteria vast om de hoogte van de brugsubsidie in individuele situaties te bepalen. Ook vereenvoudigen we de aanvraagprocedure voor de brugsubsidie. Beide punten sluiten aan bij de wensen van werkgevers.

Trede VI: Werk

Op deze trede staan de mensen die aan het werk zijn zonder enige vorm van gemeentelijke ondersteuning. In minimaal de eerste zes maanden na werkaanvaarding vindt de nazorg vanuit de afdeling Werk & Inkomen plaats. De intensiteit van de nazorg is afhankelijk van de situatie. 'Reguliere' nazorg bestaat uit minimaal drie maal contact met de werknemer om te peilen hoe het gaat. Afhankelijk van de uitkomsten kan ondersteuning worden geboden. In situaties kan het voorkomen dat een jobcoach wordt ingeschakeld om begeleiding op de werkplek te bieden.

ⁱ In de praktijk is het onderscheid niet altijd te maken. In situaties komt het voor dat er meerdere beëindigingsredenen zijn. Er kan echter maar één reden in het systeem worden aangevinkt. Onder autonome uitstroom, verstaan we redenen zoals verhuizen, aangaan van een relatie en overlijden. Een verhuizing kan gepaard gaan met het aanvaarden van werk, maar ongewis is welke reden in het systeem is aangevinkt. Bij uitstroom als gevolg van handhaving en re-integratie speelt daarnaast mee dat een causaal verband niet aan te tonen is. Heeft de klant als (direct) gevolg van het re-integratieprogramma werk gevonden? Ook leiden handhaving en re-integratie niet altijd tot (volledige) uitstroom uit de bijstand, deze 'parttimersuccessen' komen in de uitstroomcijfers niet terug.

ⁱⁱ Bron: het bovenstaande overzicht is gebaseerd op Handboek meetmethoden voor effectiviteit van activerend arbeidsmarktbeleid op persoonsniveau, mei 2008, pagina 16-20.

ⁱⁱⁱ Onder werken verstaan we ook werken als zelfstandigen. Dit betekent dat de instrumenten vanuit het Bijstandsbesluit zelfstandigen ook ingezet kunnen worden om mensen als zelfstandige uit te laten stromen. De regels van het Bijstandsbesluit zijn dan wel van kracht.

^{iv} Re-integratieladder is gebaseerd op de re-integratieladder uit het Handboek meetmethoden voor effectiviteit van activering arbeidsmarktbeleid op persoonsniveau, pagina 19. Verder is de beschrijving van de ladder geïnspireerd op het Meerjarenbeleidsplan Werk, Participatie en Re-integratie 2007 - 2010 van de Dienst Werk en Inkomen, gemeente Amsterdam, 2006.

^v Instroom in de ID/Wiw-banen is niet meer mogelijk.

^{vi} Aangezien instroom in de oude vormen van gesubsidieerde arbeid vrijwel niet meer mogelijk is, wordt dit instrument niet besproken. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op deze vormen van gesubsidieerde arbeid.

^{vii} Daarnaast stellen we voor om vanaf 2009 mensen die vanuit de werkervaringsbaan niet regulier aan het werk komen en verder voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een participatiebaan, ook tot de participatiebaan toe te laten. In 2007 en 2008 is dit op individuele basis al vaker toegestaan.